

**TOHUM SANAYİCİLERİ VE ÜRETİCİLERİ ALT BİRLİĞİ
(TSÜAB)**

**YASADIŞI TOHUMLA MÜCADELE
EL KİTABI**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	6
GİRİŞ	8
I-5553 SAYILI TOHUMCULUK KANUNUNA /SERTİFİKASYON VE PAZARLAMA YÖNETMELİKLERİNE AYKIRILIK NE DEMEKTİR?	9
A-KORUMASIZ ÇEŞİTLERDE İHLÂLİ ÖNLEMEK İÇİN ALINMASI GEREKEN TEDBİRLER	11
1-Şirket Stratejisi Oluşturmak	11
a-Personel Eğitimi	11
b-İzleme Sistemi/İlkeleri/Araçları Oluşturmak	11
c-Tohumluk Pazarlaması/Dağıtımını Yapılan İllerdeki Tarım İl Müdürlükleri ile Temas Halinde Olmak	11
2-Sözleşmelere Konacak Hükümler	12
a-Dağıtım Ağı Olmayan Şirketlerin Dağıtıcılarla Yaptığı Sözleşmelerdeki Özel Hükümler	12
b-Sebze Tohumluğu Üreticilerinin Fidelikler ile Yapacakları Sözleşmelerdeki Özel Hükümler	12
c-Yetiştiricilerle yapılacak Sözleşmelere Konulacak Hükümler	12
d-Yukardaki durumlarda İşyerine/ Fideliklere/Yetiştirme Alanlarına Girme Hakkı Veren Hükümler	12
3-Ambalajlarda/Web sayfalarınızda/Tanıtım Broşürlerinizde İhlali Önleme Etkisi Olan Yasal Uyarı Cümlelerine Yer Vermek	13
4-TSÜAB ile Temas Halinde Olmak	13
B-KORUMASIZ ÇEŞİTLERDE İHLÂL HALİNDE NELER YAPILABİLİR?	13
1-Delil Toplamak	13
2-Deliller Çerçevesinde Yapılacak İhbarlar ve Açılacak Davalar	14
a-Ambalaj, İsim Taklidi, Marka Taklidi halinde Yapılacaklar	14
b-Sinaî Mülkiyet Kanunu/Marka Hükümleri Gereğince Açılabilecek Davalar	14
c-Türk Ticaret Kanunu/Haksız Rekabet Hükümleri Gereğince Açılabilecek Davalar	15
II.5042 SAYILI ISLAHÇI HAKLARI KANUNUNA AYKIRILIK NE DEMEKTİR?	15
A-5042 SAYILI KANUNDAN DOĞAN ISLAHÇI HAKKI/FİKRÎ MÜLKİYET HAKKI	

İHLÂLİNİ ÖNLEMEK İÇİN ALINMASI GEREKEN TEDBİRLER	16
1-Şirket Stratejisi Oluşturmak	16
a-Personel Eğitimi	17
b-İzleme Sistemi/İlkeleri Oluşturmak	17
2-Sözleşmelere Konacak Hükümler	17
3-Ambalajlarda ve Web sayfalarınızda/Tanıtım Broşürlerinde Uyarı Cümlelerine Yer Vermek	18
4-Gümrüklerde El Koyma Usulünün Uygulanabilmesi İçin Gümrük İdareleri ile İş Birliği ve Bilgilendirme Yapmak	19
5-TSÜAB ile Temas Halinde Olmak	19
B-5042 SAYILI KANUNDAN DOĞAN ISLAHÇI HAKKI/ FİKRİ MÜLKİYET HAKKI İHLÂLİ HALİNDE NELER YAPILABİLİR?	20
1-Delil Toplamak	20
2-5042 Sayılı Yeni Bitki Çeşitleri Üzerindeki Islahçı Haklarının Korunması Hakkında Kanun Gereğince Açılacak Davalar	20
3-Bir Avukat ile Birlikte Hareket Etmek ve TSÜAB ile Temas Halinde Olmak	21
III-KAÇAK TOHUM KONUSUNDA TSÜAB ETİK KURALLARI VE DİSİPLİN YÖNETMELİĞİ ÇERÇEVESİNDE DİSİPLİN KURULUNA BAŞVURU	22
A-TSÜAB ETİK KURALLARI	22
B-TSÜAB DİSİPLİN YÖNETMELİĞİ KURALLARI VE CEZALAR	22
IV-KAÇAK TOHUMLA İLGİLİ TAZMİNAT TALEPLERİNDE TÜRKTOB HAKEM KURULUNA BAŞVURU	23

EK DÖKÜMANLAR

1-TSÜAB HUKUK MÜŞAVİRLİĞİ/YASA DIŞI TOHUMLA MÜCADELE KONFERANS SLAYTLARI	24
2-TSÜAB ETİK KURALLARI	61
3-TSÜAB DİSİPLİN YÖNETMELİĞİNİN İLGİLİ MADDELERİ	65
4-TÜRK TİCARET KANUNUN HAKSIZ REKABET HÜKÜMLERİ TÜRK TİCARET KANUNU	69
5-GÜMRÜK KANUNU VE GÜMRÜK YÖNETMELİĞİNİN, GÜMRÜKLERDE EL KOYMA HÜKÜMLERİ/ELEKTRONİK BAŞVURU REHBERİ	77
6-YASADIŞI TOHUMLA MÜCADELE DUYURULARI	92
7-YASADIŞI TOHUMLA MÜCADELE AFİŞLERİ	97
Kaçak Pamuk Tohumluğu Uyarı Afışı	98
Kaçak Tohumluk Patates Uyarı Afışı	99
Kaçak Buğday Tohumluğu Uyarı Afışı	100

“GÜÇLÜ BİR BİTKİSEL ÜRETİM İÇİN, GÜÇLÜ BİR TOHUMCULUK SEKTÖRÜ ŞARTTIR”

KÜNYE

Kitabın Adı : Yasadışı Tohumla Mücadele El Kitabı
İçerik Sahibi : Tohum Sanayicileri ve Üreticileri Alt Birliği (TSÜAB)
Sayfa Sayısı : 100
Tasarım : Ankara Prodüksiyon
Basım Yeri : Ankara
Basım Tarihi : Aralık, 2020

29 Eylül 2020 tarihinde yürürlükte olan mevzuat dikkate alınarak hazırlanmıştır.

ÖNSÖZ

Yasadışı Tohumla Mücadele, **TSÜAB**¹ in kuruluş tarihinden bu yana her zaman gündeminde olmuştur. 2014 yılından bu yana ise **TSÜAB**, bünyesinde Hukuk Müşavirliği biriminin oluşturulması ile birlikte bu konudaki çalışmalarını sistematik biçimde "**TSÜAB Yasadışı Tohumla Mücadele Stratejisi**" belgesi altında toplamıştır.

Belgede geçen ana faaliyetlerin, **TSÜAB** var olduğu sürece sonraki yıllarda da sürdürülmesi, gerekli hallerde yeni faaliyetlerin eklenmesi, **TSÜAB Yönetim Kurulları** tarafından uygun görülmüştür.

Bu çerçevede hazırlanan "**TSÜAB Yasadışı Tohumla Mücadele Stratejisi**" aşağıdaki ana başlıklardan oluşmaktadır. Stratejinin uygulanmasını temin eden tüm bilgilendirme, iş birliği ve gereken diğer etkin koruma tedbirleri **TSÜAB** tarafından alınmakta ve uygulanmaktadır:

"TSÜAB Yasadışı Tohumla Mücadele Stratejisi"

"**TSÜAB Kaçak/Yasadışı Tohumla Mücadele Stratejisi**" aşağıdaki ana başlıklardan oluşur. Bu konuda gereken tüm bilgilendirme, iş birliği ve gereken diğer etkin koruma tedbirleri **TSÜAB** tarafından alınır ve uygulanır:

I. KAÇAK VE YASADIŞI TOHUMLA MÜCADELE KURALLARINA UYMAYAN TSÜAB ÜYELERİNE YÖNELİK AŞAĞIDAKİ MEVZUATTA YER ALAN İLKELER/YAPTIRIMLARIN UYGULANMASI:

- 1- TSÜAB Etik Kuralları altındaki İlkeler
- 2- TSÜAB Disiplin Yönetmeliğindeki İlke ve yaptırımlar

II. EĞİTİM ve BİLGİLENDİRME ÇALIŞMALARI

- 1- İslahçılar, Hâkim/Savcılar, Avukatlar, TSÜAB Stajyerleri ve diğer Alt Birlik Üyeleri için özel eğitim programları düzenlemek ve/veya talep halinde katkı sağlamak
- 2- TSÜAB Çalışma Grupları toplantı ve Raporlarında, bu konudaki üye sorunları ve çözüm önerilerine 'Yasadışı/Kaçak Tohumla Mücadele' başlığı altında yer vermek

1 TSÜAB: Tohum Sanayicileri ve Üreticileri Alt Birliği

3- Bu konuda Özel Çalıştay düzenlemek, olağan TSÜAB çalıştaylarında ise Yasadışı/Kaçak Tohumla Mücadele' konusuna değinen özel bir bilgilendirmeye/mesaja muhakkak yer vermek

III. YASADIŞI TOHUM VE YAPTIRIMLAR HAKKINDA BİLGİLENDİRİCİ VE UYARICI BROŞÜR/ DOKÜMAN HAZIRLANMASI VE BU BELGELERİN HER YIL AĞAĞIDAKİ KURUMLARA DAĞITIMI/PAYLAŞILMASI:

1-Tarım ve Orman Bakanlığı ve İl Müdürlükleri (Piyasa Kontrolüne destek amaçlı olarak)

2-Ticaret Odaları

3-Ziraat Odaları

IV. MARKA/ETİKET/AMBALAJ İHLÂLLERİ HALİNDE;

1-Üyeler için izlenecek yol haritasının hazırlanması

2- Başvuru halinde izlenebilirliğin TSÜAB web sayfasında sağlanması

3- Bu konularda ilgili kuruluşlarla iş birliği yapılması

Yukardaki Strateji Belgesinin odaklandığı en önemli unsurlardan biri üye bilgilendirmesidir. İşte bu bilgilendirme yaklaşımı altında hazırlanan bu *El Kitabında TSÜAB* üyelerinin çeşitleri üzerindeki haklarını etkin bir şekilde koruyabilmeleri için ilgili mevzuat hükümlerinin ışığı altında hukukî bir yol haritası oluşturulmuştur.

TSÜAB Yasadışı Tohumla Mücadele El Kitabını hazırlayan Hukuk Müşavirimiz Dr.Ayşe Saadet ARIKAN'a teşekkürlerimi sunar, sizlerden gelecek geri dönüşlerle zaman içinde daha da geliştirilebileceği inancıyla, tüm TSÜAB üyelerine yararlı olmasını dilerim.

Dr. Ahmet YILMAZ

TSÜAB Yönetim Kurulu Başkanı

30 Eylül 2020, Ankara

GİRİŞ

Bu El Kitabı **TSÜAB** üyeleri için, **TSÜAB Hukuk Müşaviri**² tarafından hem bir bilgilendirme hem de hukukî konularda genel bir ön başvuru dokümanı olarak hazırlanmıştır. Üyelerimize, hukukî uyuşmazlıklarda daima bir avukatla birlikte hareket edilmesi ve TSÜAB Hukuk Müşavirliği ile temas halinde olunması önemle tavsiye edilir.

Bu El Kitabının çıkış noktası; 2018 yılında **ISF**³ ile iş birliği çerçevesinde **TSÜAB** üyelerine gönderilen Anket sorularına üyelerimizin verdiği cevaplar olmuştur.

Anket sonuçları, firmalarımızın yaklaşık yüzde doksanının çeşitlerini nasıl koruyacakları konusunda henüz bir strateji geliştiremediklerini ortaya koymuştur.

Bu nedenle Anket sonuçları ile ilgili tedbirler almak; **TSÜAB**'ın 2014 yılından bu yana güncelleyerek uyguladığı *Yasadışı Tohumla Mücadele Stratejisi* ' nin de gereği haline gelmiştir.

Bu çerçevede bu El Kitabı, ilgili hukukî hükümlerin ışığı altında, çeşit sahibi firmalarımızın çeşitleri ile ilgili;

- İhlâl ortaya çıkmadan önce hangi tedbirleri almaları gerektiği,
- İhlâlden sonra neler yapabilecekleri konularında, ön bilgi amaçlı bir yol haritası olarak hazırlanmıştır.

Başvurulacak tedbirler, çeşidin korumalı olup olmamasına göre farklıdır. Bu nedenle El Kitabında bu tedbirler, dört ana bölümde:

- Tohumculuk Kanunu çerçevesinde alınacak tedbirler ve
- Bir fıkri mülkiyet kanunu olarak Islahçı Hakkı Kanunu çerçevesinde alınacak tedbirler olmak üzere iki ayrı başlık altında ele alınmıştır.

Ayrıca tür bazında ilgili sertifikasyon ve pazarlama yönetmeliklerinin gerekli kıldığı tedbirlere, Haksız Rekabet hükümlerine ve gümrüklerde alınabilecek tedbirlere ve marka mevzuatından doğan tedbirlere de özel olarak vurgu yapılmıştır.

2 Dr. Ayşe Saadet **ARIKAN** (Fikri /Sınai Mülkiyet Hakları uzmanı emekli Hâkim) 29 Eylül 2020 tarihinde yürürlükte olan mevzuat dikkate alınarak hazırlanmıştır.

3 **ISF**: International Seed Federation= **Uluslararası Tohumcular Birliği**. Bu Birliğe; hem arzu eden TSÜAB üyeleri, hem de TSÜAB bir meslek kuruluşu olarak üye olmuştur.

Ancak tüm bu bilgiler kadar, delil toplama ve dava açma sürecinde serbest veya şirket içi profesyonel bir avukat ile birlikte çalışmanın önemini de ayrıca vurgulamak yararlı olacaktır. Zira 2008 yılında, **5042 sayılı Yeni Bitki Çeşitleri Üzerindeki İslahçı Haklarının Korunması Hakkında Kanunun 67. maddesinde** yapılan değişiklik nedeniyle; Türk Hukuk Sisteminde **TSÜAB'** ın, ıslahçı hakkı sahibi üyeleri adına dava açma yetkisi bulunmamaktadır.

Diğer taraftan **TSÜAB Etik Kuralları ve TSÜAB Disiplin Yönetmeliği** de yasadışı tohumculuk faaliyetine girişme halinde, **TSÜAB Disiplin Kurulunun** hükmedeceği disiplin yaptırımları öngörmektedir. Bu konu da ayrı bir başlık altında bu El Kitabının üçüncü bölümünde sunulmuştur.

Yasadışı tohum faaliyetlerinden zarar görenlerin, tazminat taleplerini mahkeme yerine, **TÜRKTOB Hakem Kuruluna** başvurarak talep etmesi de mümkündür. El Kitabının dördüncü bölümünde bununla ilgili yol haritası çizilmiştir.

El Kitabının sonuna, **TSÜAB** Hukuk Müşavirinin sektörü bilgilendirme konferansları sırasında sunduğu slaytlar, daha ayrıntılı bilgiler içermesi nedeniyle özellikle eklenmiştir.

Diğer taraftan farkındalık yaratmak üzere **Ek'e** konulan dokümanlar arasında; ihlalin üyeler tarafından yapılma ihtimali karşısında **TSÜAB Etik Kuralları ve TSÜAB Disiplin Yönetmeliğinin** ilgili maddeleri, ayrıca **6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun** Haksız Rekabet hükümleri ve yasadışı/kaçak tohumluklara gümrüklerde **el koyma ile ilgili Gümrük mevzuatının ilgili maddeleri** yer almaktadır.

I-5553 SAYILI TOHUMCULUK KANUNUNA/SERTİFİKASYON VE PAZARLAMA YÖNETMELİKLERİNE AYKIRILIK NE DEMEKTİR?

Çeşidinizin korumasız çeşit⁴ olması halinde yararlanacağınız mevzuat; 5553 sayılı Tohumculuk Kanunu ve bu Kanunun uygulama Yönetmelikleridir. 5553 Sayılı Tohumculuk Kanununun ve tür bazında ilgili sertifikasyon ve pazarlama yönetmeliklerinin aslı amacı; tohumlukların kalitesini artırarak ürünlerde verim artışını sağlamaktır.

Bu nedenle bu mevzuatta birinci derecede korunan menfaat çiftçinin, tüketicinin menfaati, bir başka ifade ile kamu yararadır. Yine bu nedenledir ki bu mevzuat hükümlerinin ihlalini Devlet; Tarım İl Müdürlüklerinin piyasa denetimi yoluyla re'sen veya ihbar üzerine kamu adına takip etmektedir.

Tohumculuk Kanunu ve ilgili sertifikasyon ve pazarlama yönetmeliklerinde çeşit sahibinin menfaati dolaylı yoldan korunmaktadır.

4 Korumasız çeşit; **5042 sayılı Yeni Bitki Çeşitleri Üzerindeki İslahçı Haklarının Korunması Hakkında Kanun** çerçevesinde BÜGEM'de koruma tescili yaptırılmamış çeşitleri ifade eden bir kavramdır.

Bu nedenle sizin kaydettirdiğiniz çeşit ismini farklı bir çeşit için kullanarak, ambalajınızı taklit ederek, markanızın aynısını ya da benzerini kullanarak tohumluk satışı yapan birinin eylemi; **Tohumculuk Kanunun 12/1-c maddesine**⁵ aykırılık oluşturur⁶ ve bu eylem⁷ idarî para cezası gerektirir. Kanun bu suçun tekrarı halinde yine aynı maddesinde , suçu işleyen firmanın kapatılmasını öngörmüştür.

Bu tür ihlâl hallerini gereken delillerinizle birlikte TSÜAB' a da bildirmeniz halinde TSÜAB hem ihlâlin olduğu yerdeki İl Müdürlüğüne hem de BÜGEM'e⁸ durumu bildirmektedir. Ayrıca bu tür ihlâllerin tüm aşamaları ve sonucunun herkes tarafından izlenmesi açısından TSÜAB bir takip sistemi oluşturmuştur. Bu takip sistemi gereğince TSÜAB, ihlâl ile ilgili başvuru ve sonuçlarını web sayfasında duyurmaktadır⁹.

Keza Milli Çeşit Listesine kayıt yaptırmadan tohumluk satışı; Tarım il müdürlüklerince kamu adına takip edilmekte ve bu eylem de; **12. madde** gereğince idarî para cezası gerektirmekte, tekrar halinde ise kapatma cezasına konu olmaktadır.

Sizin dürüst bir tohumcu olarak, Tohumculuk Kanununun gereklerini yerine getirip, Sertifikasyon ve Pazarlama Yönetmeliklerindeki standart ve kurallara uyarak üretilen, yaptığınız tohumluk satışlarını; aynı çeşit söz konusu olduğunda yerine getirmeden satan, pazarlayan herkes; bir yandan kamu menfaatine zarar verirken, diğer taraftan size karşı haksız rekabet halindedir. Bu durumda hem ilgili İl Müdürlüğüne başvurarak bu kişiler hakkında **Tohumculuk Kanunun 12. maddesindeki** cezaların, kamu yararı adına uygulanmasını talep edebileceğiniz gibi, hem de ilâve olarak Türk Ticaret Kanunu'nun haksız rekabet hükümlerinde¹⁰ aranan diğer şartların da varlığı halinde, bu kişilere karşı haksız rekabet davası da açabilirsiniz.

Diğer taraftan marka taklidi varsa keza Sinaî Mülkiyet Kanununun Marka

5 12/1-c madde: "Yönetmeliğe uygun şekilde ambalajlamadan veya etiketlemeden ya da taklit ambalajlar veya taklit etiketlerle isim ve marka taklidi yaparak veya isim ve marka dışında da olsa iltibasa mahal verecek şekilde ibareler kullanılarak, Satanlar, dağıtanlar, satışa ve dağıtımına arz edenler veya şahsî ihtiyacından fazlasını ticarete konu olacak kadar elinde bulunduranlara onbin Yeni Türk Lirası idarî para cezası verilir."

6 Markanın aynen veya karışıklığa yol açacak benzerinin kullanılması halinde, ayrıca **6769 sayılı Sinaî Mülkiyet Kanununun Marka ihlali hükümleri (madde 29-30)** gereğince Fikri-Sinaî Hak Mahkemelerinde ceza ve hukuk davaları da açılabilir.

7 **12/2. Madde:** Fiilin tekrarı halinde beş yıl süreyle faaliyetten men edilir.

8 Tarım ve Orman Bakanlığının Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü

9 Bkz TSÜAB web sayfası: Sahte ve Taklit İsim ve Ambalaj Takip Sayfası: <http://www.tsuab.org.tr/Page/7220/7216>

10 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu 54-63. maddeler

Hükümlerinden de yararlanarak dava açabilirsiniz. Bu konulara aşağıda açılacak davalar başlığı altında ayrıca değinilmiştir.

A-KORUMASIZ ÇEŞİTLERDE İHLÂLİ ÖNLEMEK İÇİN ALINMASI GEREKEN TEDBİRLER

1-Şirket Stratejisi Oluşturmak

Ürettiğiniz tohumluk konusunda koruma tesciliniz yok ise, üretiminizi, ithalatınızı **5553 sayılı Tohumculuk Kanunu** ve ürettiğiniz tür ile ilgili pazarlama ve sertifikasyon yönetmeliği ve o tür ile ilgili karantina mevzuatı, ithalat mevzuatı çerçevesinde yapıyorsunuz demektir.

Çeşidiniz korumasız olduğu için almanız gereken tedbirler konusunda muhakkak bir şirket stratejisi oluşturmanız önerilir.

Bu Strateji; personel eğitimi, sattığınız tohumluğu izleme sistemi kurmak ve ilkeler oluşturmak ve il müdürlükleri ile temas konularını muhakkak içermelidir.

a-Personel Eğitimi

Personelinize ürettiğiniz, ithal/ihraç ettiğiniz veya diğer şekillerde ticarete sunduğunuz türle ilgili olarak muhakkak, belirli aralıklarla şirket içi eğitim veriniz. Bu eğitimin firma içi ihlalleri önleyici etkisi olacağını da unutmayınız. Bu eğitimin teknik ve hukukî içeriğinin plânlanması konusunda **TSÜAB** ile temas kurabilirsiniz.

b-İzleme Sistemi/İlkeleri/Araçları Oluşturmak

Çeşidinizin yasa dışı çoğaltmalara karşı takip edilebilirliğini sağlayıcı teknolojik gelişmeleri takip ediniz. Bu teknolojilerin tohuma ve tohumu pazarladığınız ambalajlarınıza uygulanabilirliğini araştırınız. Çeşitlerinizin DNA larını tespit ettirmeniz diğer delillerle birlikte mahkemelerde güçlü bir ispat aracı olacaktır.

c-Tohumluk Pazarlaması/Dağıtım Yapılan İllerdeki Tarım İl Müdürlükleri ile Temas Halinde Olmak

Tarım İl Müdürlükleri tohumculuk açısından üç önemli yetki ve görevi haizdir. Bunlardan;

İLKİ bazı türlerde *Sertifikasyon ve Pazarlama Yönetmeliklerinde* vurgulanan tarla kontrolleri ve post kontrolleridir.

İKİNCİSİ ise *Yetkilendirme ve Denetleme Yönetmeliği* gereğince yapılan Denetim görevidir.

Nihayet **ÜÇÜNCÜ** yetki ve görev *5553 sayılı Tohumculuk Kanunun 8/2.*

Maddesinde vurgulanan ve tohumluk, sertifika aşamasını tamamlayıp piyasaya çıktıktan sonra yapılan Piyasa Denetimidir.

Tarım İl Müdürlükleri, Kontrol ve Denetleme özlü bu aslî yetkilerin dışında; kuşkusuz sizlerin beyanname verme aşamasından itibaren, idarî olarak da sürekli muhatap olduğunuz idarî mercilerdir. Bu nedenle **Tarım İl Müdürlükleri** ile yakın ve iyi iletişim içinde olmak sizlerin tohumculuk faaliyetleriniz/ sorunlarınız üzerinde çözüm üretici etkiler yaratacaktır.

2-Sözleşmelere Konacak Hükümler

a-Dağıtım Ağı Olmayan Şirketlerin Dağıtıcılarla Yaptığı Sözleşmelerdeki Özel Hükümler

b-Sebze Tohumluğu Üreticilerinin Fidelikler ile Yapacakları Sözleşmelerdeki Özel Hükümler

c-Yetiştiricilerle yapılacak Sözleşmelere Konulacak Hükümler

d-Yukardaki durumlarda İşyerine/ Fideliklere/Yetiştirme Alanlarına Girme Hakkı Veren Hükümler

12

Yukardaki haller için aşağıdaki hususların gözetilmesi yararlı olacaktır:

- **Sözleşmelerinizi muhakkak YAZILI yapınız.**
- **Bu YAZILI sözleşmelere aşağıdaki hükümleri muhakkak koyunuz:**
 - * Fidelik alanlarına/tohum sergilenen alanlara/depolara/yetiştirme alanlarına uygun aralıklarla kontrol için gelineceği hususunun hukukî dayanağı da vurgulanmak suretiyle hüküm olarak koyunuz.
 - * Çeşidinizin korumasız çeşit olması nedeniyle:
 - » **İlgili tür bazındaki Üretim Ve Pazarlama Yönetmeliğinin ve 5553 sayılı Tohumculuk Kanununun** ihlali halinde; **5553 sayılı Tohumculuk Kanunu** çerçevesinde ilgili İl Müdürlüğüne re'sen harekete geçmeleri için ihbar hakkınızı kullanacağınızı açıkça yazınız.
 - » İzinsiz çoğaltımın; hapis cezası da gerektiren bir haksız rekabet oluşturması nedeniyle Türk Ticaret Kanunun 55 ve 66 maddeleri gereğince mahkemeye başvuru hakkınızın olduğunu açıkça yazınız.

3-Ambalajlarda/Web sayfalarınızda/Tanıtım Broşürlerinizde İhlali Önleme Etkisi Olan Yasal Uyarı Cümlelerine Yer Vermek

Ambalaj/paket üzerinde ve web sayfalarınızda/tanıtım broşürlerinizde **DİKKAT UYARI** başlığı altında aşağıdaki bilgilere muhakkak yer veriniz:

- **Çeşidininiz korumasız çeşit olması nedeniyle:**
 - * İlgili tür bazındaki Üretim Ve Pazarlama Yönetmeliğinin ve 5553 sayılı Tohumculuk Kanununun ihlali halinde; 5553 sayılı Tohumculuk Kanunu çerçevesinde ihbar hakkınızı kullanacağınızı açıkça yazınız.
 - * İzinsiz çoğaltımın; hapis cezası da gerektiren bir haksız rekabet oluşturması nedeniyle Türk Ticaret Kanunun 55 ve 66 maddeleri gereğince mahkemeye başvuru hakkınızın olduğunu açıkça yazınız.
 - * Ayrıca tescilli bir markanız varsa; bu markanın ihlali halinde Marka Mevzuatı(Sinaî Mülkiyet Kanunu) gereğince hukuk ve ceza davası açacağınızı ve markanızı ihlal eden mallara el koyacağınız uyarısını da açıkça yazınız.

4-TSÜAB ile Temas Halinde Olmak

TSÜAB'ın hem teknik hem de hukukî konularda size her türlü bilgi/eğitim desteği sağlayacağını unutmayınız.

TSÜAB'ın; delillerinizi ibraz etmeniz halinde başta **BÜGEM ve Tarım İl Müdürlükleri** olmak üzere ilgili kurumlara, (konunuzla ilgili) gereken yazıları yazacağını ve gereken iş birliğini yapacağını unutmayınız. Yaptığınız başvuruların sonuçlarını, TSÜAB'ın bu konuda oluşturduğu izleme sayfasından da takip edebilirsiniz.

(Kaçak tohumla ilgili olarak yaptığınız bu başvuruları izlemek için ilgili web sayfası; <http://www.tsuab.org.tr/Page/7220/7216>)

B-KORUMASIZ ÇEŞİTLERDE İHLÂL HALİNDE NELER YAPILABİLİR?

1-Delil Toplamak

Çeşidinizle ilgili haklarınızın ihlâl edilmesi halinde, hukukî açıdan başarılı olmanın olmazsa olmaz şartının **DELİL TOPLAMAK** olduğunu unutmayınız.

Delil toplama konusunda;

- Sözleşmelerinize önceden koyduğunuz; belirli aralıklarla işyerine/depolara/fideliklere girebilme hükümlerinin (önceden alınmış bir tedbir olarak) en büyük yardımcınız olduğunu unutmayınız.

- Yazılı bir Sözleşmenizin bulunmaması halinde işyerine/depoları/fideliklere girebilmeniz için; açılacak davanın niteliğine göre bu konuda mevcut özel kanundan da yararlanmak suretiyle (Hukuk Muhakemeleri Kanunu veya korumalı çeşitlerde 5042 sayılı Yeni Bitki Çeşitleri Üzerindeki İslahçı Haklarının Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde) HÂKİM KARARI ile HERZAMAN yapılabileceğini unutmayınız.
- Delil toplama amacıyla “**alıcı görünümünde**” :
 - * Gerek web sayfasından, gerek fizikî ortamda tohum/fide satın alınması ve bu işlemlere ilişkin; fatura, banka havalesi gibi belgelerin derlenmesi ve
 - * Bu şekilde satın alınan tohum/fideler üzerinde sulh hukuk hâkimine başvurularak; Hukuk Muhakemeleri Kanunu gereğince dava açmadan sulh hukuk mahkemesinde tespit **yaptırılmasında** yarar bulunmaktadır.
- Elektronik ortamda yapılan ve yasadışı tohum pazarlama olduğuna inanılan web sayfalarının; **görüntü olarak NOTER de hukukî tespitlerinin yaptırılabilceği** ve bunların daha sonra açılacak davalarda delil olarak kullanılabileceği unutulmamalıdır.

2-Deliller Çerçevesinde Yapılacak İhbarlar ve Açılacak Davalar

a-Ambalaj, İsim Taklidi, Marka Taklidi halinde Yapılacaklar

5553 sayılı Tohumculuk Kanunu Çerçevesinde kurulan TSÜAB Takip Sistemi

Ambalaj, İsim Taklidi, Marka Taklidi 5553 SAYILI Kanunun 12/1-c maddesi gereğince kamununda (Tarım İl Müdürlüklerinin) takip ettiği ihlaller türlerindendir. Bu nedenle bu tür ihlalleri delilleriniz ile birlikte TSÜAB' a bildirmeniz halinde TSÜAB İLGİLİ Tarım İl Müdürlüğüne ve BÜGEM e gereken ihbar yazılarını iletacaktır.

Bu konuda nasıl hareket etmeniz gerektiği ve ihbarın sonucunu; TSÜAB Web sayfasında, <http://www.tsuab.org.tr/Kategori/7216> adresi altında yer alan TSÜAB Takip Sistemi' ne girerek takip edebilirsiniz.

b-Sınai Mülkiyet Kanunu/Marka Hükümleri Gereğince Açılacak Davalar

6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nun Marka Hükümleri

Sınai Mülkiyet Kanunu, tescilli markanın ihlali halinde, fikri ve sınai haklar ihtisas mahkemelerinde hem hukuk hem de ceza davası açmanızı sağlayan hükümlere sahiptir.

Hukuk Davaları ile:

- İhtiyatî tedbirle dağıtım ve satışın geçici olarak önlenmesini,
- Tazminat davası ile zararınızın tazminini,
- Markanızı ihlal eden tohumlara el konulmasını sağlayabilirsiniz.

Ceza Davası ile:

- Tüm Delilleriniz ve ihlal edenin ismi ile birlikte C.Savcılarına/kolluğa vereceğiniz ŞİKAYET DİLEKÇESİ, davanızı C. Savcısının kamu adına takip edeceği bir davaya dönüştürür. Savcının düzenleyeceği iddianamede; marka ihlâli yapanın bir yıldan üç yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılması talep edilecektir.
- Markanızı ihlal eden tohumlara/ve diğer ilgili mallara el konulması sağlanacaktır.
- Tescilli markanızın ihlâli bir şirket/tüzelkişi tarafından yapılırsa, bu şirketin devletten aldığı izinler (üretici belgesi gibi) iptal edilebilmekte, bu ihlalden elde edilen şirket mal varlığı müsadere edilebilmektedir.

c-Türk Ticaret Kanunu/Haksız Rekabet Hükümleri Gereğince Açılacak Davalar

15

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu/Haksız Rekabet Hükümleri

- Türk Ticaret Kanunu/Haksız Rekabet Hükümleri de marka ihlali halinde açabileceğiniz davalara benzer hukuk davaları açmanıza imkân vermektedir.
- İhlal eden kişinin bunları bilerek ve isteyerek kasten işlemesi halinde, ŞİKÂYET DİLEKÇENİZ üzerine, bu kişinin iki yıla kadar hapsi de mümkündür.
- Haksız rekabet eylemi bir şirket tarafından yapılırsa, bu şirketin devletten aldığı izinler (üretici belgesi gibi) iptal edilebilmekte, bu ihlalden elde edilen şirket mal varlığı da müsadere edilebilmektedir.

II.5042 SAYILI ISLAHÇI HAKLARI KANUNUNA AYKIRILIK NE DEMEKTİR?

5042 sayılı **Yeni Bitki Çeşitleri Üzerindeki İslahçı Haklarının Korunması Hakkında Kanun**, Tohumculuk Kanunundan farklı olarak, yeni bir çeşit ıslah eden kişi/firmayı, son derece güçlü fikrî mülkiyet hakları ile donatmak suretiyle korur.

Bu haklar, BÜGEM'de yapılan koruma tescili ile doğan haklardır. Bu hakların ihlâl edilmesi halinde çeşit sahibi, kendisini ve çeşidini koruyucu daha güçlü hukukî silahlara sahiptir. İslahçı hakkı, korunan çeşit ile ilgili olarak, hak sahibine izinsiz üçüncü kişiler bakımından aşağıdaki önleyici inhisarî yetkileri verir:

- a-Üretmek veya çoğaltmak
- b-Çoğaltım amacıyla hazırlamak
- c-Satışa arz etmek
- d-Satmak veya diğer şekillerde piyasaya sürmek. e) İhraç veya ithal etmek
- f-Depolamak

Bu yetkiler sadece çeşit konusu tohumla ilgili olmayıp, bu tohumdan doğrudan hasat edilmiş materyali de kapsayan yetkililerdir. Bu nedenle KORUNAN ÇEŞİDİN çoğaltım materyali olan TOHURLARINI ve BU TOHURLARDAN ELDE EDİLMİŞ hasat edilmiş materyal üzerindeki YUKARDA SAYILAN YETKİLERİ İZİNSİZ İHLAL ETMEK; Kanunda HAPİS CEZASI GEREKTİREN bir SUÇ olarak düzenlenmiştir.

16

A-5042 SAYILI KANUNDAN DOĞAN İSLAHÇI HAKKI/FİKRÎ MÜLKİYET HAKKI İHLÂLİNİ ÖNLEMELİK İÇİN ALINMASI GEREKEN TEDBİRLER

Korumalı bir çeşidin ihlalinin önlenmesi için aşağıdaki hususlar, tıpkı korumasız çeşitlerde olduğu gibi son derece önemlidir.

1-Şirket Stratejisi Oluşturmak

İslah ettiğiniz çeşit ticarî açıdan YENİ¹¹ ise; muhakkak BÜGEM'e başvurarak koruma tescili alınız. Çeşidiniz korumalı olması; sizi ihlâllere karşı, gereken yasal koruma silahlarını da içeren bir zırh ile donatacaktır. Ancak bu zırhın verdiği korumadan etkin yararlanabilmek, belli bir bilgi ve farkındalık da gerektirdiği için MUHAKKAK bir *şirket stratejisi* oluşturmanız önerilir.

Bu Strateji; personel eğitimi, sattığınız tohumluğu izleme sistemi kurmak ve ilkeler oluşturmak ve il müdürlükleri ile iyi bir iletişim ve TSUAB ile yakın bağlantı halinde olmak konularını muhakkak içermelidir.

11 Tarla bitkileri ve sebze açısından) Bir çeşidin Ticarî açıdan YENİ olması demek: koruma tescili için BÜGEM'e yapılan başvurudan geriye doğru:

(a) yurt içinde BİR YIL öncesinde,

(b) yurt dışında ise DÖRT YIL öncesinde

TİCARETE SUNULMAMIŞ OLMASI demektir.

a-Personel Eğitimi

Personelinize ürettiğiniz, ithal ettiğiniz diğer şekillerde ticarete sunduğunuz türle ve ıslahçı hakkının/fıkrî mülkiyet hakkının size/firmanıza tanıdığı imkânlarla ilgili olarak muhakkak, belirli aralıklarla şirket içi eğitim veriniz. Bu eğitimin, firma içi ihlalleri önleyici etkisi olduğunu da unutmayınız. Bu eğitimin teknik ve hukukî içeriğinin plânlanması konusunda **TSÜAB** ile temas kurabilirsiniz.

b-İzleme Sistemi/İlkeleri Oluşturmak

Çeşidinizin yasa dışı çoğaltmalara karşı takip edilebilirliğini sağlayıcı teknolojik gelişmeleri takip ediniz. Bu teknolojilerin tohuma ve tohumu pazarladığınız ambalajlarınıza uygulanabilirliğini araştırınız. Çeşitlerinizin DNA larını tespit ettirmeniz diğer delillerle birlikte mahkemelerde güçlü bir ispat aracı olacaktır.

2-Sözleşmelere Konacak Hükümler

a-Dağıtım Ağı Olmayan Şirketlerin Dağıtıcılarla Yaptığı Sözleşmelerdeki Özel Hükümler

b- Sebze Tohumluğu Üreticilerinin Fidelikler ile Yapacakları Sözleşmelerdeki Özel Hükümler

c-Yetiştiricilerle yapılacak Sözleşmelere Konulacak Hükümler

d-Yukardaki durumlarda İşyerine/Fideliklere/Yetiştirme Alanlarına Girme Hakkı Veren Hükümler

Yukardaki haller için aşağıdaki hususların gözetilmesi yararlı olacaktır:

Sözleşmelerinizi muhakkak YAZILI yapınız.

Bu sözleşmelere:

- Fidelik alanlarına/tohum sergilenen alanlara/depolara/yetiştirme alanlarına uygun aralıklarla kontrol için gelineceği hususunun hukukî dayanağı da vurgulanmak suretiyle hüküm olarak koyunuz.
- Tohum Çeşidiniz korumalı çeşit olduğu için:
 - * 5042 sayılı Yeni Bitki Çeşitleri Üzerindeki İslahçı Haklarının Korunması Hakkında Kanunun ilgili maddelerine atfen, izinsiz çoğaltım vs. halinde bu eylemin hapis cezası/adli para cezası gerektirdiği hususunu açıkça, hukuken vurgulayınız

İlâve olarak:

- İlgili tür bazındaki Üretim Ve Pazarlama Yönetmeliğinin ve 5553 sayılı Tohumculuk Kanununun ihlali halinde; 5553 sayılı Tohumculuk Kanunu çerçevesinde ihbar hakkınızı kullanacağınızı açıkça yazınız.
- * İzinsiz çoğaltımın; hapis cezası da gerektiren bir haksız rekabet oluşturması nedeniyle Türk Ticaret Kanunun 55 ve 66 maddeleri gereğince mahkemeye başvuru hakkınızın olduğunu da ayrıca açıkça yazınız.
- * Ayrıca tescilli bir markanız varsa; bu markanın ihlali halinde Marka Mevzuatı (Sınaî Mülkiyet Kanunu) gereğince hukuk ve ceza davası açacağınız ve markanızı ihlal eden mallara el koyacağınız uyarısını da açıkça yazınız. (Bu konudaki ayrıntılı bilgi için bu EL KİTABININ ilk bölümüne bakınız.)

3-Ambalajlarda ve Web sayfalarınızda/Tanıtım Broşürlerinde Uyarı Cümlelerine Yer Vermek

Ambalaj/paket üzerinde ve web sayfalarınızda ve her türlü tanıtım dokümanınızda **DİKKAT UYARI** başlığı altında aşağıdaki bilgilere muhakkak yer veriniz:

Tohum Çeşidiniz korumalı çeşit olduğu için:

- 5042 sayılı Yeni Bitki Çeşitleri Üzerindeki Islahçı Haklarının Korunması Hakkında Kanunun ilgili maddelerine atfen, izinsiz çoğaltım vs. halinde bu eylemin hapis cezası/adli para cezası gerektirdiği hususunun açıkça, hukuken vurgulayınız

İlave olarak:

- İlgili tür bazındaki Sertifika Ve Pazarlama Yönetmeliğinin ve 5553 sayılı Tohumculuk Kanununun ihlali halinde; 5553 sayılı Tohumculuk Kanunu çerçevesinde ihbar hakkınızı kullanacağınızı açıkça yazınız.
- İzinsiz çoğaltımın; hapis cezası da gerektiren bir haksız rekabet oluşturması nedeniyle Türk Ticaret Kanunun 55 ve 66 maddeleri gereğince mahkemeye başvuru hakkınızın olduğunu açıkça yazınız.
- Ayrıca tescilli bir markanız varsa; bu markanın ihlali halinde Marka Mevzuatı (Sınaî Mülkiyet Kanunu) gereğince hukuk ve ceza davası açacağınız ve markanızı ihlal eden mallara el koyacağınız uyarısını da açıkça yazınız.
-

4-Gümrüklerde El Koyma Usulünün Uygulanabilmesi İçin Gümrük İdareleri ile İş birliği ve Bilgilendirme Yapmak

5042 sayılı Kanun çerçevesinde korumalı ıslahçı hakkı sahibi, korumalı çeşidini ihlal eden ithalat ve ihracatı; gümrüklerde durdurma yetkisine sahiptir. Gümrüklerde geçici olarak el koyma (ki bu geçici süre en fazla 10 iş günüdür) usulü ile gerçekleştirilen bu durdurma yetkisi aşağıdaki mevzuattan doğmaktadır:

- **Gümrük Kanunu 57. Maddesi ve**
- **Gümrük Yönetmeliği 100-111. Maddeleri**

Bu nedenle Islahçı hakkı sahibinin bu mevzuat hükümleri çerçevesinde;

- Gümrük idareleri ile iş birliği yapması ve gereken bilgi/dilekçeleri süresinde vermesi ve
- Gümrük İdaresinin geçici durdurma (ki en fazla 10 iş günüdür) kararından sonra süresinde dava açarak Mahkemeden tedbir kararı getirmesi gerekmektedir.

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı bu konuda yapılacak elektronik başvurular için, bir **Başvuru Rehberi** hazırlamıştır¹².

Bu **Rehberde**, kaçak tohumun Gümrüklerde geçici olarak durdurulması için:

- Kimin başvuru yapacağı,
- Başvurunun nereye yapılacağı,
- Başvuru Formunun nasıl doldurulacağı ve ekine hangi belgelerin eklenmesi gerektiği

Ayrıntılı şekilde açıklanmıştır.

5-TSÜAB ile Temas Halinde Olmak

Bu El Kitabının ilk bölümünde de açıklandığı üzere, ıslahçı haklarının korunması konusunda **TSÜAB**'ın; hem teknik, hem de hukukî açıdan size her türlü bilgi/ eğitim desteği sağlayacağını unutmayınız.

12 Bakınız "Fikrî ve Sınai Hakların Gümrüklerde Korunmasına İlişkin E. Başvuru Rehberi <https://ticaret.gov.tr/data/5d4835c513b8762b40ceae4a/c1ab597dbcl283e3b83e695a33203f35.pdf>

B-5042 SAYILI KANUNDAN DOĞAN İSLAHÇI HAKKI/FİKRİ MÜLKİYET HAKKI İHLÂLİ HALİNDE NELER YAPILABİLİR?

1-Delil Toplamak

Çeşidinizle ilgili haklarınızın ihlâl edilmesi halinde, hukukî açıdan başarılı olmanın olmazsa olmaz şartının **DELİL TOPLAMAK** olduğunu unutmayınız.

Delil toplama konusunda;

- Sözleşmelerinize önceden koyduğunuz; belirli aralıklarla işyerine/depolara/fideliklere girebilme hükümlerinin (önceden alınmış bir tedbir olarak) en büyük yardımcınız olduğunu unutmayınız.
- Yazılı bir Sözleşmenizin bulunmaması halinde işyerine/depolara/fideliklere girebilmeniz için; açılacak davanın niteliğine göre bu konuda mevcut özel kanundan da yararlanmak suretiyle¹³ ancak **HÂKİMKARARI** ile HERZAMAN yapılabileceğini unutmayınız. Koruma tescilli bir ıslahçı hakkı sahibi olmak, bu kararı çok kısa bir zamanda almanızı sağlayacak, size bu bakımdan da güçlü bir pozisyon sağlayacaktır.
- Delil toplama amacıyla **"alıcı görünümünde"**:
 - * Gerek web sayfası üzerinden, gerek fizikî ortamda tohum/ fide satın alınması ve bu işlemlere ilişkin 'tohum'/'fide faturası, banka havalesi vs gibi belgelerin derlenmesi ve
 - * Bu şekilde satın alınan tohum/fideler üzerinde sulh hukuk hâkimine başvurularak; Hukuk Muhakemeleri Kanunu gereğince dava açmadan sulh hukuk mahkemesinde tespit **yaptırılmasında** yarar bulunmaktadır.
- Elektronik ortamda yapılan ve yasadışı tohum/fide pazarlaması olduğuna inanılan web sayfalarının/sosyal medya hesaplarının; **görüntü olarak NOTER de hukukî tespitlerinin yaptırılabilceği** ve bunların daha sonra açılacak davalarda delil olarak kullanılabileceği unutulmamalıdır.

2-5042 Sayılı Yeni Bitki Çeşitleri Üzerindeki Islahçı Haklarının Korunması Hakkında Kanun Gereğince Açılacak Davalar

5042 Sayılı Kanun; **tescilli/korumalı çeşidiniz ile ilgili** ihlâl hallerinde, fikri ve sınai haklar ihtisas mahkemelerinde hem hukuk, hem de ceza davası açmanızı sağlayan hükümlere sahiptir.

13 (Hukuk Muhakemeleri Kanunu veya korumalı çeşitlerde 5042 sayılı Yeni Bitki Çeşitleri Üzerindeki Islahçı Haklarının Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde)

Hukuk Mahkemelerinde Açacağınız Dava ve Tedbir Talepleri ile:

- Âcil hallerde aslî davadan önce İhtiyatî tedbirle; dağıtım/satış/ithalat/ihracatın geçici olarak önlenmesini, (ancak bu geçici kararın verilmesinden itibaren iki hafta içinde aslî davanın açılmaması durumunda, tedbirin düşeceği unutulmamalıdır.)
- Tazminat davası ile zararınızın tazminini,
- Çeşit üzerinde tescille doğan ve korunan hakkınızı izinsiz üretim/çoğaltım/ithalat/ihracat/ ticarî amaçlı depolama suretiyle
 - * İhlal eden tohumlara,
 - * Bu tohumların çoğaltılmasından elde edilmiş hasat edilmiş materyale ve
 - * Hasat edilmiş materyalden doğrudan elde edilmiş mamul maddelere

El konulmasını sağlayabilirsiniz.

Aşağıdaki usulü izleyerek açılacak Ceza Davası ile:

- Delillerinizle birlikte C.Savcılarına/kolluğa vereceğiniz ŞİKAYET DİLEKÇESİ ile; ihlâli yapanın bir yıldan üç yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılmasını,
- İhlal eden tohumlara,
 - * Bu tohumların çoğaltılmasından elde edilmiş hasat edilmiş materyale ve
 - * Hasat edilmiş materyalden doğrudan elde edilmiş mamul maddelere el konulmasını sağlayabilirsiniz.
- Koruma Tescilli çeşidiniz ile ilgili ihlâl; bir şirket tarafından yapılırsa, bu şirketin devletten aldığı izinler (üretici belgesi gibi) iptal edilebilmekte, bu ihlalden elde edilen şirket mal varlığı müsadere edilebilmektedir

3-Bir Avukat ile Birlikte Hareket Etmek ve TSÜAB ile Temas Halinde Olmak

Gerek delil toplarken gerek yukarda sözü edilen dava aşamasında bunu bir avukat aracılığı ile yapmanın yararını unutmayınız. Avukatınıza TSÜAB'ın hem teknik hem de hukukî konularda her türlü bilgi desteği sağlayacağını unutmayınız.

TSÜAB'ın; delillerinizi ibraz etmeniz halinde başta BÜGEM ve Tarım İl Müdürlükleri olmak üzere ilgili kurumlara, konunuzla ilgili gereken yazıları yazacağını ve gereken iş birliğini yapacağını unutmayınız.

III-KAÇAK TOHUM KONUSUNDA TSÜAB ETİK KURALLARI VE DİSİPLİN YÖNETMELİĞİ ÇERÇEVESİNDE DİSİPLİN KURULUNA BAŞVURU

A-TSÜAB ETİK KURALLARI

TSÜAB Etik Kuralları, TSÜAB üyelerinin uyması gereken etik prensiplerden oluşmaktadır. Bu kuralların

4. Maddesi:

" Hiçbir TSÜAB üyesi, izin almadan diğer kuruluşların çeşidine sahip çıkıp, çoğaltmaz, başka isim altında dahi satışa sunmaz" ilkesini vurgularken,

15. Maddesi:

" Üyeler, tohum konusunda ıslahçı haklarına uyarlar" prensibini getirmiştir.

Bu ilkeler; 5553 sayılı Tohumculuk Kanununun / uygulama Yönetmeliklerinin ve 5042 sayılı Islahçı Haklarının Korunması ile ilgili Kanunun genel yaklaşımını yansıtan ilkelerdir. Bu ilkeler; TSÜAB Disiplin Yönetmeliğinde, disiplin cezaları gerektiren kurallara dönüşmüştür.

B-TSÜAB DİSİPLİN YÖNETMELİĞİ KURALLARI VE CEZALAR

TSÜAB Disiplin Yönetmeliğinin **6. Maddesi**, Etik Kurallarla uyumlu biçimde aşağıdaki kuralları getirmiş ve bu kurallara uyulmama halinde kınama ve ilan etme cezası verileceğini vurgulamıştır. Buna göre;

"b) Bir firma tarafından tescil ettirilmiş bir çeşidin diğer bir firma tarafından izinsiz kullanılması, çoğaltılması, başka isim altında satışa sunulması,

d) Başka bir firmaya ait ürün ve ambalaj taklidi yapmak,

f) Kaçak ve açıkta tohum satmak,

i) Tohum üretimi, paketlenme ve satış konularında yapılan geçerli sözleşmelere uymamak" Hallerinde **TSÜAB Disiplin Kurulu** kınama ve ilan etme cezası verecektir.

TSÜAB Disiplin Kurulunun bu konularda soruşturma başlatabilmesi ve bu cezayı verebilmesi için aşağıdaki usulün izlenmesi gerekmektedir:

- Şikâyetin YAZILI olarak TSÜAB'a iletilmesi,
- Bu yazılı başvuruda; başvuran kişinin açık kimliği ve adresi, ihbar veya şikayet olunan üyenin kimliği, ihbar veya şikayet konusu, maddi olaylar, ilgili belgeler ve ihbar gününün belirtilmesi zorunludur.

- Bu dilekçeyi alan TSÜAB Yönetim Kurulu durumu inceleyerek, dosyayı Disiplin Kuruluna havale etmekte ve Disiplin Kurulu da 3 ay içinde gereken kararı vermektedir.
- Disiplin Kurulu kararlarına karşı itiraz ve idare mahkemesinde yargı yolu açıktır.

IV-KAÇAK TOHUMLA İLGİLİ TAZMİNAT TALEPLERİNDE TÜRKTÖB HAKEM KURULUNA BAŞVURU

- Tazminat türü uyuşmazlıklarda, uyuşmazlığı mahkemede çözmek yerine, tüm alt birliklerin şemsiye kuruluşu niteliğinde bir BİRLİK olan Türkiye Tohumcular Birliği (TÜRKTÖB) tahkim yoluna başvurmak da önemli bir yöntemdir.
- Tahkim, uyuşmazlıkların süratli çözüm yöntemlerinden biridir.
- Bu yöntemin uygulanabilmesi için tarafların her ikisinin de bu yolla uyuşmazlık çözümüne muvafakat etmesi gerekir.
- TSÜAB hukuk ve teknik biriminin katkıları ile hazırlanan Model Sözleşmelerde (Bu sözleşme modelleri; TÜRKTÖB ve TSÜAB web sayfasında¹⁴ yer almaktadır) tahkim kaydına yer verilmiştir.
- Sözleşme dışı ihlal hallerinde talep edilecek tazminatlar açısından da (karşı taraf Hakeme gitmeyi kabul ederse) keza TÜRKTÖB Hakem Kuruluna başvurmak mümkündür.
- Hakemler sektörün içinden geldiği için bilirkişi problemini ortadan kaldırır,
- Ancak unutulmaması gereken husus, tarafların tahkim yolunu seçmelerinden sonra, verilen hakem kararını beğenmezlerse (belirli itiraz halleri dışında) uyuşmazlığı başından çözümlemek için artık mahkemeye gitme yolunun kapalı olmasıdır.

14 Bkz. TSÜAB- DOKÜMANLAR başlığı altında Model Sözleşmeler: <http://www.tsuab.org.tr/Kategori/5>

EK DÖKÜMANLAR

1-TSÜAB HUKUK MÜŞAVİRLİĞİ/YASA DIŞI TOHUMLA MÜCADELE KONFERANS SLAYTLARI

24

2019 TSÜAB ÇALIŞTAYI: TOHUMCULUK KANUNU VE 5042 SAYILI KANUN ARASINDAKİ FARKLAR

3 TEMMUZ 2020 SEBZE ÇALIŞMA GRUBU ELEKTRONİK TOPLANTISI: SEBZE TÜRLERİNDE YASADIŞİLİĞİ ÖNLEMEK İÇİN ALINMASI GEREKEN TEDBİRLER

**2019 TSÜAB ÇALIŞTAYI: TOHUMCULUK KANUNU VE 5042 SAYILI
KANUN ARASINDAKİ FARKLAR**

2019 TSÜAB ÇALIŞTAYI: "TOHUMCULUKTA 2023 HEDEFLERİMİZ"

**KORUMALI ÇEŞİT
ve
ÇEŞİT KORUMASI ALMANIN
AVANTAJLARI**

25

KONUŞMACI

DR. AYŞE SAADET ARIKAN

asarikan@tsuab.org.tr

TSÜAB Hukuk Müşaviri

16 Aralık 2019 09:30 -10:15

ANTALYA

SORU:

**Yeni bir
çeşit
ıslah
ettiniz**

bu çeşidin
sınıf ve **kademe**
düzeyindeki

izinsiz (sözleşmesiz)
çoğaltımlarını/ticaretini

en etkin şekilde
nasıl önlersiniz?

TOHUMLUK ÇOĞALTIM İLİŞKİLERİ

(A) ile **sözleşmeli**

A
Milli Çeşit
Listesine tescil

Sözleşme

B

SATIŞ

C

SATIŞ

E

A'nın hesap sorup;
-ROYALTİ isteyebileceği kişi;
-Tazminat isteyebileceği
-Cezai Şart isteyebileceği

KİMDİR?

Soracağı hesabın hukuki temeli ve sınırı **NEDİR?**

(A) ile **sözleşmesiz**

Sertifikalı kademe çoğaltımları

C

SATIŞ

E

D

İŞLEYİCİ

MAKARNA FABRİKASI

A, SÖZLEŞME İMZALAMADIĞI ve RIZASI DIŞINDAKİ ÇOĞALTIMLARI ve diğer TİCARİ İŞLEMLERİ YAPAN **C,D ve E**

DEN (İşleyici ve Makarna Fabrikasından) HESAP SORMAK İÇİN:

- HUKUKEN HANGİ TEDBİRİ ALMALI?
- BU TEDBİR ONA HANGİ HAKLARI/İMKÂNLARI SAĞLIYOR?
- BU HAK VE İMKÂNLARI C,D ve E' ye (İşleyici ve Makarna Fabrikasına) karşı;
- *HANGİ KURUM/ MAHKEMELERDE ileri sürebilir?
- *NASIL ileri sürebilir?

YENİ bir çeşit ISLAH ettiniz

İLK DÜŞÜNÜLEN HUSUS

MİLLİ ÇEŞİT LİSTESİNE KAYIT

(Tohumculuk Kanunu)

Masraf:

FYD 5100 TL

Teknolojik Analiz: 1530 TL

TDÖ lü ise: 3380TL

10110 TL

(Hibrit : 21880 TL)

SEBEBİ:

1- TİCARET YAPMAK

2- 5553 S.TOHUMCULUK KANUNU

Milli çeşit listesindeki çeşit sayısı (5553 S. Kanun): **8648**

(11 Aralık 2019 itibarıyla)
TÜM TÜRLER VE ÜRETİM
İZİNLERİ DE DAHİL RAKAM)

5553.s. Tohumculuk Kanunu

Kayıt altına alma

Ticaret: gerçek ve tüzel kişiler arası, mal ve hizmet değişimi

Tohumluk ticareti konusundaki Temel prensip :5553 SK nun 7.mad

Tohumluk ticareti

MADDE 7 – Yurt içinde sadece **kayıt altına alınmış** çeşitlere ait tohumlukların ticaretine izin verilir.

5553.s. Tohumculuk Kanunu

Kayıt altına alma

MADDE 4–Bitki çeşitlerinin tescili, üretim izni ve standart tohumluk çeşit kaydı ile genetik kaynakların kütüğe kaydedilmesi **Bakanlık** tarafından yapılır.

İslah edilmiş çeşitler **farklılık, yeknesaklık ve durulmuşluk** ve/veya biyolojik, teknolojik özellikleri ile tarımsal değerleri belirlenmek suretiyle; genetik kaynaklar ise morfolojik ve/veya moleküler karakterizasyonu yapılarak kayıt altına alınır. Süs bitkileri ile çiçek tohumlarında kayıt şartı aranmaz.

5553.s. Tohumculuk Kanunu

MADDE 7–Yurt içinde sadece **kayıt altına alınmış** çeşitlere ait tohumlukların ticaretine izin verilir.

Bu tohumluklar, Bakanlık tarafından belirlenmiş nitelik ve standartlara uygun, **sertifikalı** veya kütüğe kaydedilmek üzere kabul edilmiş veya **standart tohumluk olarak ambalajlı ve etiketli** olarak ticarete arz edilir.

Tohumlukların ithal edilmesi ve ihracı **Bakanlığın iznine** tâbidir.

Tür bazında
Sertifika ve
Pazarlama
Yönetmelikleri
ile kural ve standartlar konur.

DEVLET NEDEN

- * MİLLİ ÇEŞİT LİSTESİNE KAYIT
- * SERTİFİKA/ÇOĞALTIM KURALLARI
- * AMBALAJ VE ETİKET

KURALLARI GETİRİR? ve SİZLERİ bunlara UYMAYA ZORLAR?

Buradaki **amaç** ve korumaya çalıştığı **asli/doğrudan** menfaat kime aittir?

29

MİLLİ ÇEŞİT LİSTESİNE TESCİL VE SERTİFİKA/AMBALAJ-ETİKET KURALLARINA UYMAKLA İLGİLİ SORULAR:

AMAÇ ?

Tohumluklarda :YÜKSEK KALİTE
Bitkisel ürünlerde : VERİM ARTIŞI

**DOĞRUDAN
KORUNAN
MENFAAT?**

ÇİFTÇİ/TÜKETİCİ

**TOHURLUK
TİCARETİ
İLE UĞRAŞANLARIN
MENFAATİ ?**

DOLAYLI bir
menfaat/hukuken
HAK KORUMASI
VERMİYOR

5553 s.
Tohumculuk
Kanunu
1. Mad.

Ve

Kanunun
Gerekçesi

**5553 SAYILI KANUN
GEREĞİNCE MİLLİ
ÇEŞİT LİSTESİNE
YAPILAN KAYIT;**

O ÇEŞİTLE İLGİLİ (sözleşme yapmadığınız kişilerin izinsiz çoğaltımlarına karşı ileri sürülebilecek bir) KORUMA HAKKI VERMEZ.
-SADECE;
*TİCARETİ YAPILAN ÇEŞİTLERİN NELER OLDUĞUNU
*İDAMEYİ/MUHAFAZAYI kimin yaptığını GÖSTERİR.

**SERTİFİKASYON
STANDARTLARI**

*ÖN BİTKİ
*İZALASYON MESAFESİ
*TARLA KONT.
*SAFİYET
*KARIŞIKLIK ORANLARI
*ÇİMLENME
*ORANLARI

İsmine doğru
Genetik safiyete
sahip
Fiziki kaliteye sahip,
Fizyolojik kaliteye
sahip,

Aslı amaç:
Çiftçi
ve
Tüketicinin
korunması

**ETİKET VE
AMBALAJ
KURALLARI**

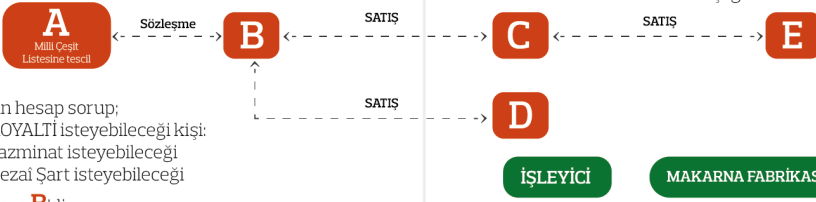
Sertifikasyon sürecinin belgelendirilmesidir.

TOHUMLUK ÇOĞALTIM İLİŞKİLERİ

(A) ile **sözleşmeli**

(A) ile **sözleşmesiz**

Sertifikalı kademe çoğaltımları

A'nın hesap sorup;
-ROYALTİ isteyebileceği kişi:
-Tazminat isteyebileceği
-Cezai Şart isteyebileceği

Sadece B'dir.
Soracağı hesabın **hukuki temeli ve sınırı:**
İkisinin arasındaki **SÖZLEŞME hükümleridir.**

O HALDE **A**, **SÖZLEŞME İMZALAMADIĞI** ve RIZASI DIŞINDAKİ ÇOĞALTIMLARI ve diğer TİCARİ İŞLEMLERİ YAPAN **C,D ve E** 'DEN (İşleyici ve Makarna Fabrikasından) HESAP SORMAK İÇİN:

- 1-HUKUKEN HANGİ TEDBİRİ ALMALIYDI?
- 2-BU TEDBİR ONA HANGİ HAKLARI/İMKANLARI SAĞLIYOR?
- 3-BU HAK VE İMKANLARI **C,D ve E** 'ye (İşleyici ve Makarna Fabrikasına) karşı;
*HANGİ KURUM/ MAHKEMELERDE ileri sürebilir?
*NASIL ileri sürebilir?

EĞER

5553 S. TOHUMCULUK KANUNU
- Milli Çeşit Listesi
- Sertifikasyon Sistemi

Tohumluk kalitesi ve ürün verimi hedefleyen bir ÇOĞALTIM ve TİCARETİ Sistemi İSE;

O HALDE

Yeni bir çeşit ıslah edeni

İzinsiz çoğaltım ve ticaret yapanlara karşı HAK SAHİBİ YAPARAK KORUYAN SİSTEM VE MEVZUAT HANGİSİDİR?

İZİNSİZ ÇOĞALTIM/ÜRETİM VE DİĞER TİCARÎ KULLANIMLARA KARŞI

**HAK KORUMASI
İMKÂNI VEREN
MEVZUAT:**

5042 S. YENİ BİTKİ ÇEŞİTLERİNE AİT ISLAHÇI HAKLARININ KORUNMASINA DAİR KANUN ve YÖNETMELİĞİ

**HAK KORUMASINDAN
YARARLANMAK İÇİN**

BÜGEM’DE KORUMA TESCİLİ YAPTIRMAK ŞART

KORUMA TESCİLİNİN NEDENİ

Bitki Çeşidi Islahı uzun ve pahalı bir yöntem
AMA

Bitki çeşitleri kolayca ve oldukça kısa bir sürede
Çoğaltılabiliyor

BU NEDENLE

**Islahçının yaptığı emek ve mâli
yatırımın korunmasına ihtiyaç var.**

5042 sayılı Kanunun

AMACI

----->

*bitki çeşitlerinin
geliştirilmesini
özendirmek,

*yeni çeşitlerin ve,
*ıslahçı haklarının
korunmasını
sağlamaktır

ıslahın
ötesinde
bir amaç

KAPSAMI

----->

tüm bitki türlerini
kapsar.

GÖREVLİ BİRİM

Tarım ve Orman Bakanlığı

*Bitki çeşitlerinin korunması için
başvuruların alınması, değerlendirilmesi
 (Şekli inceleme-Yenilik ve İsim incelemesi),
 (teknik incelemeden sonra)
 *tescile ilişkin karar

Bitkisel Üretim Genel
 Müdürlüğü (**BÜGEM**)

***Teknik İnceleme**
 (FYD testleri ve diğer teknik işlemleri
 yürütmek

UPOV'a taraf ülkelerden Türkiye ile
 aynı tarımsal iklim şartlarına sahip bir
 ülkede yapılan test sonucunun kabulü
 bunun mümkün olmaması halinde:
 -Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon
 Merkezi Müdürlüğü
 (**TTSM**)

KAYIT ve TESCİL MASRAFI

MİLLİ ÇEŞİT LİSTESİNE KAYIT MASRAFI

(Tohumculuk Kanunu)

Masraf:

FYD 5100 TL

Teknolojik Analiz: 1530 TL

TDÖ İli ise: 3380TL

10110 TL

(+Hibrit : 21880 TL)

KORUMA TESCİLİ MASRAFI

Başvuru, İsim Inc., Yenilik Inc. Ve

Tescil: 2915 TL

FYD Inc.: 6900 TL

(TTSM) Milli çeşit listesindeki çeşit sayısı (5553 S. Tohumculuk Kanunu): **8648**
 (BÜGEM) Koruma altındaki çeşit sayısı (5042 S. Kanun): **1064**

(11 Aralık 2019 ve 1.01.2019 itibarıyla)

Koruma şartları

Madde 3-

Yeni, F.Y.D.
Farklı,
Yeknesak ve

Durulmuş olduğu tespit edilen bitki çeşitleri,
bu Kanunda belirtilen diğer şartların yerine

getirilmesi kaydıyla,

Kanunda öngörülen şartları
taşıyan bir isim bildirilmesi

***İSLAHÇI HAKKI**
verilerek (**BÜGEM**'de
***KORUMA TESCİLİ**
yaptırılarak) korunur.

Yenilik

Madde 5-

Çoğaltım,
hasat edilmiş

materiyali ve
ıslahçı hakkı içi
başvurunun
yapıldığı tarihten
geriye doğru

Tohum ve bitki kısımları
meyve ağaçlarının meyveleri

*yurt içinde bir yıl,
*yurt dışında dört yıl,
*ağaç ve asmalarda
altı yıl öncesine kadar

kullanım amacıyla
hak sahibi tarafından
veya
onun rızasıyla
-satılmamış veya
-umuma sunulmamış
ise çeşit **yeni** kabul edilir

ticari amaç
amacının ne olduğunu
ıslahçı isbat etmek
durumunda

TİCARİ BİR YENİLİK
Patent hukukundan farklı

Yeniliği etkilemeyen durumlar

Aşağıda belirtilen haller çeşidin yeni sayılmasını etkilemez:

- Hak sahibi aleyhine, hakkın kötüye kullanımı sayılacak satış veya açıklamalar.
- İslahçı hakkının* devrine ilişkin sözleşme kapsamında olan satış veya açıklamalar.
- Çoğaltım materyalinin mülkiyet hakkının hak sahibinde olması ve bu materyalin bir başka çeşit üretiminde kullanılmaması kaydıyla hak sahibi adına bu materyalin çoğaltım sözleşmesi kapsamında kalan faaliyetler.
- Çeşidin niteliklerini belirlemek amacıyla bir sözleşme çerçevesinde yapılan tarla veya laboratuvar denemeleri ya da küçük çaplı ürün işleme denemeleriyle ilgili faaliyetler.
- Biyolojik güvenlik amacıyla yapılacak yasal işlemler veya **ticareti yapılacak çeşitlerin resmi kataloğa (MİLLÎ ÇEŞİT LİSTESİne) kaydedilmesi** gibi yükümlülüklerden doğan faaliyetler.
- Çeşidin elde edilişi sırasında ortaya çıkan **artık ürünün** veya **yan ürün niteliğindeki hasat edilmiş materyalin** ya da (c), (d) ve (e) bentleri çerçevesindeki faaliyetleri **sonucu ortaya çıkan materyalin** tüketim amacıyla ve çeşit tanımlanmaksızın satışı veya kamuya sunulması ile ilgili faaliyetler

* başvuru hk

bitki biliminin temel verileri
ışığındaki farklılık / tanımsal
yenilik

Farklılık

Madde 6-

Başvuru veya rüçhan hakkı* tarihinde,
herkesçe bilinen çeşitlerden
açıkça ayırt edilebilen çeşit, **farklı** sayılır.

Herkesçe bilinme:

Bir çeşide herhangi bir ülkede başvuru sonucunda
ıslahçı hakkı verilmesi veya
çeşidin katalogda yer alması halinde, çeşidin başvuru tarihinden
itibaren herkesçe bilindiği kabul edilir.

Herkesçe bilinme,

çeşidin kullanılmaya başlanması veya
meslekî bir kuruluşun çeşitler katalogunda yer alması veya
bir referans koleksiyonuna dahil edilmesi gibi durumlara bakılarak da
tespit edilebilir.

* UPOV ülkesinde yapılan başvurudan itibaren 12 ay

o konuda uzman
kişi tarafından ayırt
edilebilen

-renk ve şekil
-yapısal özellikler de
olabilir

-tahdidi değil
-bilinmesi değil
bilinebilir şekilde

Yeknesaklık

Madde 7-

*Kullanılan
çoğaltım
metoduna bağlı
olan muhtemel
değişiklikler
dışında,

*ilgili özellikler
bakımından

bitkiyi tanımlamada
kullanılan
ve onu farklı kılan
özellikler

örn. vejetatif-eşeysiz, aşılama gibi- çoğaltma da yeknesaklık ve homojenlik daha yüksektir oysa tohumla -eşeyli- çoğaltmada bazı değişikliklerin gözlenmesi bu çoğaltma şeklinin doğal sonucu olarak kabul edilmektedir. Ancak bu hoşgörülebilir değişikliklerin durulmuşluğu etkilemeyecek şekilde olması beklenir

bir örneklik gösteren çeşit,
yeknesak kabul edilir.

Durulmuşluk

Madde 8-

*Birbirini izleyen
çoğaltımlar
sırasında veya

*belirli çoğaltım
dönemleri sonunda

hibrit - melezleme- çoğaltımlarda
ebeveyn hatların seleksiyonu ile
birden çok çapraz çoğaltma gereği

ilgili özellikleri değişmeksizin aynı
kalan çeşit, durulmuş kabul edilir.

bitkiyi tanımlamada kullanılan
ve onu farklı kılan özellikler

tohumla -eşeyli- çoğaltmada
aynı tohumla iki çoğaltma gereği

İsimlendirme

Madde 9 ve Madde 42

İslahçı hakkına konu çeşide isim verme zorunluluğu vardır.

Çeşit için önerilen ismin içinde, çeşit ile ilgili ürünler bakımından marka alınmasını markalar mevzuatı açısından engelleyecek unsurlar bulunamaz

İsim ,bitki çeşitleri ve tohumculuk sektöründe söz konusu olan tür, kalite, miktar, amaç, değer, coğrafi orijin veya üretim tarihini belirten işaretlerden ibaret olmamalıdır .

İsim, çeşidin özellikleri, değeri ve coğrafi orijini açısından veya çeşit ile ıslahçı ya da çeşit ile başvuru sahibi arasındaki irtibat bakımından yanıltıcı veya karışıklığa neden olacak nitelikte olmamalıdır.

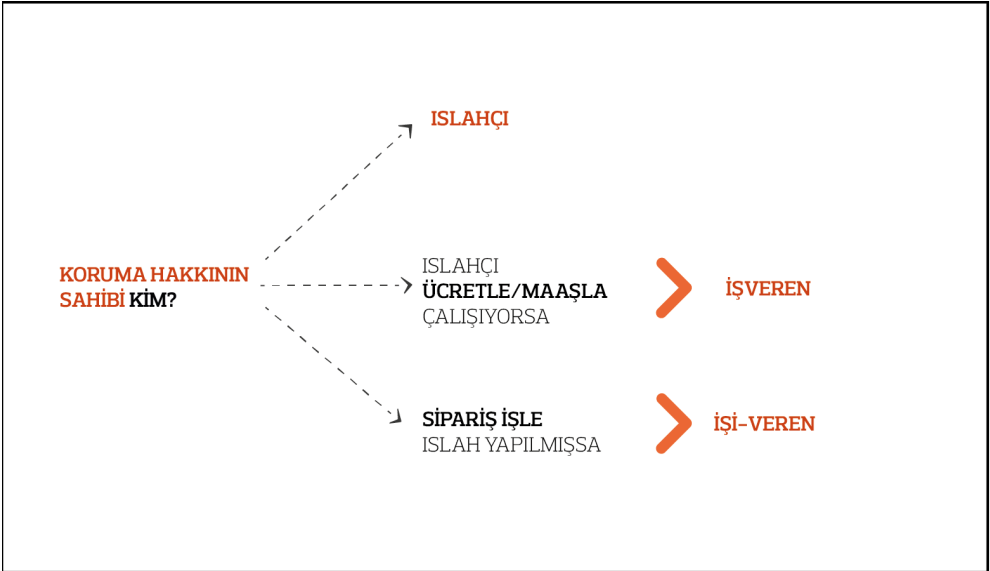
Bu isim koruma süresi dolduktan sonra da o çeşidin jenerik adı olacağından, o çeşitle ilgili kullanılma gereğini ifade eder.

Bu nedenle çeşit ismi, o korunan çeşit açısından marka olarak tescil edilmemek gerekir.

Çeşit ismi , karışıklığa neden olmayacak şekilde marka ile birlikte kullanılabilir.

Başvuru aşamasında geçici bir isim önerilebilir.

Ama isim bildirilmemesi ve 42. Mad. aykırılık başvurusunun red sebebidir.

Hak sahipliği

Madde 11-

Bir çeşidin ıslahçı hakkı, **ıslahçıya** ve onun **hukuki haleflerine** aittir.

→ -ölünce; mirasçılara,
-hukuki sözleşme yapmışsa; bu sözleşm. de
hak verdiklerine

Hizmet ilişkisinde hak sahipliği

Madde 12-

Aralarındaki özel sözleşmeden veya işin mahiyetinden aksi anlaşılmadıkça, çalışanların işlerini götüren ıslah ettikleri veya buldukları ve geliştirdikleri çeşitlerin sahibi, bunların **işverendir**.

Sözleşmesi gerektirmediği halde, işyerindeki bilgi ve araçlardan faydalanmak suretiyle **çeşit geliştiren çalışanların** ıslah ettikleri veya buldukları ve geliştirdikleri çeşidin sahibi **işverendir**.

Çalışanların, ıslah ettikleri veya buldukları ve geliştirdikleri çeşitleri için çeşidin ekonomik değeri de göz önüne alınarak işverenin ve çalışanın birlikte tespit edeceği bir bedele hakları vardır. Taraflar, bedel konusunda anlaşamadıkları takdirde söz konusu bedel mahkemece tespit edilir. Taraflar, bedeli hizmet sözleşmesine önceden belirleyip koyabilirler.

Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan görevlilerden hangilerinin ıslahçı hakkından ne ölçüde ve nasıl yararlanacağı, ilgili bakanlıkların görüşleri alınarak Bakanlık tarafından çıkarılacak **yönetmelikte** belirlenir.

İstisna Sözleşmelerinde: işi veren hak sahibidir (13. Madde)

Hak sahibinin yetkileri

Madde 14-

Islahçı hakkı, korunan çeşit ile ilgili olarak, **hak sahibine** aşağıdaki inhisari yetkileri verir:

- Üretmek veya çoğaltmak.
- Çoğaltım amacıyla hazırlamak.
- Satışa arz etmek.
- Satmak veya diğer şekillerde piyasaya sürmek.
- İhracat veya ithal etmek.
- Depolamak.

*çoğaltım materyali

→ tohum, fide, fidan

*çoğaltım materyalinin izinsiz kullanımı sonucunda sağlanan hasat edilmiş materyal

*çoğaltım materyalinin izinsiz kullanımı sonucunda sağlanan hasat edilmiş materyalden doğrudan elde edilen mamul maddeler

*Koruma altındaki bir çeşidin kendisinin esas itibarıyla türetilmiş bir çeşit olmaması kaydıyla, bu çeşitten esas itibarıyla türetilen çeşitler

*Korunan bir çeşitten farklı olmayan çeşitlere

*Üretilmeleri için her defasında koruma altındaki bir çeşidin kullanımını gerektiren çeşitlere

Hak sahibinin yetkileri

Madde 14-

İslahçı hakkı, korunan çeşit ile ilgili olarak, **hak sahibine** aşağıdaki inhisarî yetkileri verir:

- a) Üretmek veya çoğaltmak.
- b) Çoğaltım amacıyla hazırlamak.
- c) Satışa arz etmek.
- d) Satmak veya diğer şekillerde piyasaya sürmek.
- e) İhraç veya ithal etmek.
- f) Depolamak.

*çoğaltım materyali

tohum, fide, fidan

*çoğaltım materyalinin izinsiz kullanımı sonucunda sağlanan hasat edilmiş materyal

*çoğaltım materyalinin izinsiz kullanımı sonucunda sağlanan hasat edilmiş materyalden doğrudan elde edilen mamul maddeler

*Koruma altındaki bir çeşidin kendisinin esas itibarıyla türetilmiş bir çeşit olmaması kaydıyla, bu çeşitten esas itibarıyla türetilen çeşitler

*Korunan bir çeşitten farklı olmayan çeşitlere

*Üretilmeleri için her defasında koruma altındaki bir çeşidin kullanımını gerektiren çeşitlere

Koruma süresi

Madde 10-

Koruma süresi ıslahçı hakkının **tescilinden itibaren**.

yirmibeş yıldır

Bu süre

- *ağaçlar,
- *asmalar ve
- *patates için.

otuz yıldır

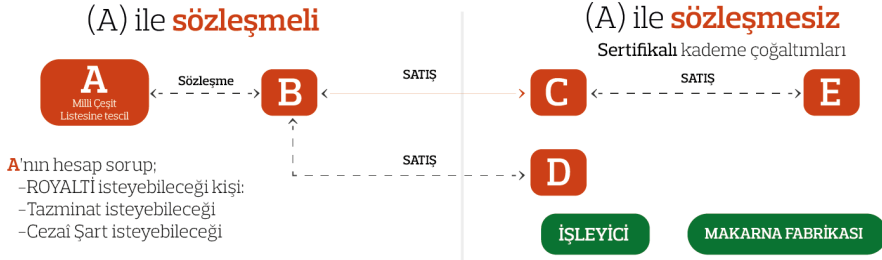
Koruma süresinin sona ermesi, takvim yılı sonu itibarıyla hesaplanır.

Hakka tecavüz sayılan haller

MADDE 56.- Aşağıdaki haller ıslahçı hakkına tecavüz sayılır:

- Hak sahibinin yetkilerini hak sahibinin **rızası olmadan kullanmak.**
- Korunan çeşide ait çoğaltım materyalinin, **hak sahibinin inhisari yetkilerini ihlâl etmek suretiyle üretildiğini bildiği veya bilmesi gerektiği halde**, söz konusu materyali çoğaltım amacıyla hazırlamak, çoğaltmak, satışı sunmak, satmak veya diğer şekillerde piyasaya sürmek, ihraç etmek, ithal etmek veya bu amaçlarla depolamak.
- Sözleşmeye dayalı lisans veya zorunlu lisans ile verilmiş yetkileri izinsiz genişletmek veya bu yetkileri üçüncü kişilere devretmek.
- Çeşidin isminin aynısı veya karışıklığa yol açacak kadar benzeri, aynı veya yakın türdeki bir diğer çeşit için kullanmak, Çeşidin ismini kullanmadan satış ve pazarlama yapmak
- Hakkı gasbetmek.
- Yukarıdaki bentlerde sayılan fiillere iştirak veya yardım etmek veya teşvik etmek veya hangi şekil ve şartta olursa olsun bu fiillerin yapılmasını kolaylaştırmak.
- Kendisinde bulunan ve haksız olarak üretilen veya piyasaya sürülen materyalin nereden alındığını veya nasıl sağlandığını bildirmekten kaçınmak.

TOHUMLUK ÇOĞALTIM İLİŞKİLERİ

O HALDE **A**, koruma tescili yaptırmışsa; RIZASI DIŞINDAKİ ÇOĞALTIMLARI ve diğer TİCARİ İŞLEMLERİ YAPAN **C,D ve E** 'DEN (İşleyici ve Makarna Fabrikasından, ticari depo işleticisinden) tescilli ıslahçı hakkının verdiği yetkilere dayanarak HUKUKEN **hesap sorabilecek.**

A bu kişilere karşı

Kendisinin yerleşim yerindeki
FİKRİ/SINAI HAK MAHKEMELERİNDE
Dava AÇABİLİR.

Hangi Davaları
Açabilir?

I- HUKUK DAVALARI:

İhlal (Tecavüz) Davaları/Tazminat ve El Koyma
Bedel Davaları

II- CEZA DAVALARI

Hapis Cezası Gerektiren İhlaller /Davalar

Adli Para Cezası Gerektiren İhlaller /Davalar

II- CEZA DAVALARI

1-(HAPİS CEZASINI GEREKTİREN SUÇLAR)

Madde 66 /1-a : "56 ncı maddenin (a), (b) ve (e) bentlerindeki fiiller

md. 56/a; Hak sahibine tanınan **yetkileri hak sahibinin rızası olmaksızın** kullanmak (üretim, çoğaltma, satım ve depolamaya ilişkin yetkiler

md. 56/b; hukuka aykırı şekilde üretilmiş çoğaltım materyalini çoğaltma, ticarete sokmak veya depolamak

md. 56/e; Hakkın gasbedilmesi

TAKİBAT İÇİN ŞART: HAK SAHİBİNİN ŞİKÂyeti

CEZA:

***BİR YILDAN İKİ YILA kadar hapis** veya

***bin güne kadar** (365-730 gün=7.300-12.500 ila 14.600-73.000 TL ADLİ ParaCezası),

II- CEZA DAVALARI

2-(Adli Para CEZASI GEREKTİREN SUÇLAR)

Madde 66 /1-a : "56 ncı maddenin (c), (d) ve (g) bentlerindeki fiiller

md. 56/c; Lisans verme suretiyle tanınan yetkiler üzerinde izinsiz tasarruf (yetki genişletme- 3. kişilere devir)etme suçu

md. 56/d; İsimlendirme ve ismin kullanılması hakkına tecavüz suçu

md. 56/g; Kendisinde bulunan ve haksız olarak üretilen veya piyasaya sürülen materyalin nereden alındığını veya nasıl sağlandığını bildirmekten kaçınma

TAKİBAT İÇİN ŞART: HAK SAHİBİNİN ŞİKÂyeti

CEZA: (250-730 gün=5.000-25.000 apc-(20 TL-100 TL/gün)

Para cezası ödenmezse; 2 saati 1 gün **üzerinden kamuya yararlı bir işte çalışma cezasına veya hapis cezasına** dönüşebilir. (süre 3 yılı aşamaz)

Hak sahibinin talepleri ve hukuk davalarında yetkili mahkeme

MADDE 57. - İslahçı hakkının tecavüze uğraması halinde, hak sahibi mahkemeden aşağıdaki taleplerde bulunabilir:

- a)İslahçı hakkından doğan hakka tecavüz fiillerinin durdurulması.☒
- b) Tecavüzün giderilmesi, maddi ve manevi tazminat.
- c) Hakka tecavüz neticesinde üretilen materyal ile bunların üretiminde doğrudan doğruya☒ kullanılan araçlara el konulması.
- d) (c) bendi hükmü çerçevesinde el konulan materyal ve araçlar üzerinde kendisine mülkiyet hakkının tanınması; bu durumda el konulan materyalin değeri, (b) bendi hükümlerine göre belirlenecek tazminat miktarından düşülmür. Bu değer, kabul edilen tazminat miktarını aştığı zaman, hak sahibi, aşan kısmı karşı tarafa öder.
- e) Hakka tecavüzün devamını önleyici tedbirlerin alınması; (c) bendi hükümleri çerçevesinde el konulan materyal ve araçların şekillerinin değiştirilmesi veya hakka tecavüzün önlenmesi için imhası.
- f) Hakka tecavüz eden kişi aleyhine verilen mahkeme kararının, masrafları tecavüz eden tarafından karşılanmak üzere, ilgililere tebliğ edilmesi ve kamuya ilân yoluyla duyurulması.

Yetkinin sınırlandırıldığı haller

1-Genel Olarak

Madde 16- Aşağıdaki haller hak sahibinin yetkileri dışındadır:

- a) Şahsî amaçla sınırlı kalan ve ticarî amaç taşımayan faaliyetler.
- b) Deneme amacıyla yapılan faaliyetler.
- c) 14 üncü maddenin beşinci fıkrasındaki **haller dışında** başka çeşitlerin elde edilmesi amacıyla yapılan faaliyetler

 Esas itibarıyla türetilmiş çeşidin **üretimi** istisna kapsamına girmemektedir

İslahçı istisnası:

başka çeşitlerin elde edilmesi amacıyla yapılan faaliyetler

Sonuç:

- Genetik kaynaklar herkesin/tüm islahçıların erişimine açık
- Bitki geliştirme kapsamı geniş
- Çeşit geliştirme desteklenmekte
- İslah faaliyetlerinin yararını paylaşma imkanı vermekte.

Yetkinin sınırlandırıldığı haller

2-Küçük Çiftçi* İstisnası

Küçük çiftçi, ilk kez yasal olarak aldığı (ve Kanunda listesi verilip,hibrit ve sentetik olmayan bazı):

- *tahıl
- *endüstri bitkileri
- *yemlik baklagiller
- *yem bitkileri

çeşitlerinin çoğaltım materyalini kendi tarlasında çoğaltım amacı ile yeniden üretebilir

3.kişilere **çoğaltım amacı dışındaki nedenlerle** **satabilir**

*92 ton tahıl yetiştirilecek (veya diğer türler için eşdeğeri) Yön. belirtilen) araziyi kendi adına işleyen çiftçiler

Kanun'da kullanma

2-Küçük Çiftçi istisnası

Madde 17- Hak sahibinin, 14 üncü maddenin birinci fıkrasında belirtilen yetkilerine aykırı olmamak kaydıyla, **tarımsal üretimin korunması ve kollarınması amacıyla, çiftçilerin kendi arazilerinde yaptıkları üretim sonucunda elde ettikleri ürünün, yine kendi işlediği arazilerinde yapacakları yeni üretimler için, hibrit ve sentetik çeşitler hariç olmak üzere, korunan bir çeşidin çoğaltım materyalini kullanabilme** yetkileri vardır.

Birinci fıkra hükümleri aşağıdaki türlere uygulanır:

a) Tahıllar;

- 1- Buğday (Triticum spp.).
- 2- Arpa (Hordeum vulgare L.).
- 3- Çeltik (Oryza sativa L.).
- 4- Yulaf (Avena sativa L.).
- 5- Çavdar (Secale cereale L.).
- 6- Tritikle (Triticosecale).

*Çoğaltım materyali olarak satamaz

b) Yemlik baklagiller;

- 1- Kuru fasulye (Phaseolus vulgaris L.).
- 2- Nohut (Cicer arietinum L.).
- 3- Mercimek (Lens culinaris Medik.).
- 4- Bezelye (Pisum sativum L.).
- 5- Bakla (Vicia faba L.).

c) Yem bitkileri;

- 1- Yonca (Medicago sativa L.).
- 2- Korunga (Onobrychis sativa L.).
- 3- Fığ (Vicia sativa L.).
- 4- Uçgül (Trifolium spp.).
- d) Endüstri bitkileri;
- 1- Pamuk (Gossypium spp.).
- 2- Tütün (Nicotiana tabacum L.).
- 3- Patates (Solanum tuberosum L.).
- 4- Kolza (Brassica napus L.).
- 5- Yer fıstığı (Arachis hypogaea L.).
- 6- Soya (Glycine Max L.).

Birinci fıkra, hak sahibinin ve çiftçilerin haklarını koruyacak şekilde, aşağıdaki kriterler göz önüne alınarak uygulanır:

a) Çiftçinin işlediği arazi için herhangi bir miktar kısıtlaması olmadan ihtiyaç duyduğu çoğaltım materyalini kullanmaya hakları vardır. Çiftçinin işlediği arazi, çiftçinin kendi adına, kendi sorumluluğu altında bitki yetiştirdiği, mülkiyetindeki veya kiraladığı veya ortaklık yoluyla işlediği arazidir.

b) Çiftçi istisnasından küçük çiftçiler yararlanır. **Küçük çiftçiler; ikinci fıkrafta belirtilen türlerden en fazla 92 ton tahıl üretmek için kullanılması gerekli araziden daha küçük araziye sahip çiftçiler** veya diğer türler için karşılaştırılabilir kriterleri sağlayan çiftçilerdir. Karşılaştırılabilir kriterler yönetmelikle belirlenir. Bu çiftçiler, hak sahibine herhangi bir bedel ödemezler.

c) **Korunan çeşidi kullanan ve istisna dışında kalan çiftçiler hak sahibine belirli bir bedel öderler.** Bu bedel, hak sahibi ile çiftçi arasında yapılacak anlaşmayla belirlenir.

d) İstisnadan yararlanan çiftçiler veya ürünü işleyenler, **hak sahibinin talep ettiği her türlü bilgi ve belgeyi vermek zorundadır.** Hak sahibi, gerektiğinde bu konuda Bakanlıktan yardım isteyebilir. Bakanlık, ücreti karşılığında konuyla ilgili bilgi ve belgeleri hak sahibine verebilir. Bakanlık, talep edilen bilgi ve belgeleri vermeyi reddederse, ret kararını gerekçeleriyle birlikte hak sahibine yazılı olarak bildirir.

Çiftçi istisnası ile ilgili uygulamaların usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir.

6769 S. Sinai Mülkiyet Kanunu ve çiftçi istisnası

Patent hakkının kapsamı ve sınırları

MADDE 85-

(3) Aşağıda sayılan fiiller patentin sağladığı hakkın kapsamı dışındadır:

.....

(4) 8/1/2004 tarihli ve 5042 sayılı Yeni Bitki Çeşitlerine Ait Islahçı Haklarının Korunmasına İlişkin Kanunda tanımlanan küçük çiftçinin kendi işlediği arazisinde, patent sahibi tarafından ya da onun izniyle satılan ya da başka bir ticari yolla sağlanan patentli bir ürün ile yaptığı üretim sonucunda ortaya çıkan üründen elde edeceği çoğaltım materyalini, yine kendi işlediği arazisinde yapacağı yeni üretimler için kullanabilme hakkı vardır. Bu kullanım hakkı, **5042 sayılı Kanun hükümlerine** tabidir.

45

6769 S. Sinai Mülkiyet Kanunu ve bitki çeşitlerinin patentlenememesi

Patentlenebilir buluşlar ve patentlenebilirliğin istisnaları

MADDE 82-

(3) Aşağıda belirtilen buluşlara patent verilmez:

b) Mikrobiyolojik işlemler veya bu işlemler sonucu elde edilen ürünler hariç olmak üzere; bitki çeşitleri veya hayvan ırkları ile bitki veya hayvan üretimine yönelik esas olarak biyolojik işlemler.

*(5) Üçüncü fıkranın (b) bendinde belirtilen mikrobiyolojik işlem; mikrobiyolojik materyal içeren, mikrobiyolojik bir materyalle gerçekleştirilen veya sonucunda mikrobiyolojik materyal oluşan herhangi bir işlemi;

*esas olarak biyolojik işlem; melezleme ya da seleksiyon gibi tamamen doğal bir olaydan oluşan bitki veya hayvan üretim usulünü ifade eder.

3-Zorunlu Lisans

Madde 18- İslahçı hakkının tescilinden itibaren

*üçüncü yılın sonunda,

kamu yararının gerektirmesi

halinde,

ıslahçı hakkı **zorunlu lisansa** konu yapılabilir

***kamu yararı:** çeşidin

kullanılmamasının veya nitelik ve

miktar bakımından **yetersiz**

kullanılmasının

-ekonomik ve teknolojik gelişme

-milli savunma,

-halk sağlığı

açısından ciddi önem arzemesi halinde var sayılır

4-İslahçı hakkının tükenmesi

Madde 31-

-Korunan bir çeşide ait materyal veya

-14 üncü maddenin beşinci fıkrası hükümlerine* giren bir çeşide ait materyal veya

-bu materyallerden elde edilen materyal,

yurt içinde ıslahçı tarafından veya onun rızasıyla **satılmış veya diğer bir şekilde pazarlanmış ise** ıslahçı hakkı tüketilir.

Bu nitelikteki materyal veya ürünlerin konu olacağı sonraki tasarruflara karşı ıslahçı hakkı ileri sürülemez.

Ancak, sonraki tasarruf,

-hak konusu çeşidin çoğaltılmasına imkân veren faaliyetlerden oluşmakta ise veya

-çeşidin ait olduğu cins ve türü koruma kapsamına almamış bir ülkeye, çeşidin çoğaltılmasına imkân verecek materyalin ihraç edilmesi faaliyetlerini içeriyorsa,

her iki halde de ıslahçı hakkı ileri sürülebilir. Ancak, ihraç edilen materyalin nihai tüketim amacıyla kullanılması halinde, ıslahçı hakkı tüketilmiş sayılır.

Birinci fıkrada sözü edilen çeşide ait materyal kavramı;

-her türlü çoğaltım materyalini,

-bütün bitkiyi veya bitki kısımlarını kapsayan hasat edilmiş materyali ve

-hasat edilmiş materyalden doğrudan elde edilen her türlü ürünü kapsar.

* -esas itibarıyla türetilmiş çeşit -farklı olamayan çeşitler -hibritler

Görevli Mahkeme

Md. 68: Bu Kanunda **öngörülen davalarda** görevli mahkeme, **ihtisas mahkemeleridir**. Asliye hukuk ve asliye ceza mahkemelerinden hangilerinin ihtisas mahkemesi olarak görevlendirileceğini ve bu mahkemelerin yargı çevresini, Adalet Bakanlığının teklifi üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu belirler.

Yetkili Mahkeme-md. 56/2-6

1-Hak sahibi tarafından açılacak kişiler arası hukuk davalarında yetkili mahkeme;

- davacının ikametgâhının olduğu veya suçun işlendiği veya tecavüz fiilinin etkilerinin görüldüğü yerdeki mahkemedir.
- Davacının Türkiye'de ikamet etmemesi halinde, Ankara'daki mahkemeler...
- Üçüncü kişiler tarafından hak sahibi aleyhine açılacak davalarda, davalının ikametgâhının bulunduğu yerdeki mahkemedir.
- Başvuru veya hak sahibinin Türkiye'de ikamet etmemesi halinde... (Ankara mahkemeleri)
- Birden fazla mahkemenin yetkili olduğu durumda, yetkili mahkeme, ilk davanın açıldığı mahkemedir.

2 -Bakanlığın davacı veya davalı olduğu durumda, Ankara'daki mahkemelerdir.

I- HUKUK DAVALARI

- 1-Tescil ve Tescile İtiraz Sürecinde Verilen **Bakanlık Kararlarına Karşı Açılan Davalar**
- 2-İslahçı Hakkına Tecavüzün Olmadığının Tespiti Davası
- 3-İhlal (Tecavüz) Davaları
- 4-Bedel Davaları
- 5-Hükümsüzlük Davaları
- 6-İslahçı Hakkının Gaspı Davaları
- 7-İşçi İslahı ile İlgili Davalar
- 8-Lisans ve Zorunlu Lisansa İlişkin Davalar

II- CEZA DAVALARI

2-(Adli Para CEZASI GEREKTİREN SUÇLAR)

Madde 66 /1-c :

MADDE 66/1 c; Gerçeğe aykırı biçimde, kendisini başvuru sahibi veya hak sahibi olarak tanıtanlar ikiyüzelli günden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır (md. 66/c)

***TAKİBAT İÇİN ŞART:** RE'SEN; HAK SAHİBİNİN ŞİKÂYESİ GEREKMEZ

***CEZA:**

-İkiyüzelli günden az olmamak üzere adli para cezası

(250-730 gün=5.000-25.000 apc-(20TL-100 TL/gün)

Para cezası ödenmezse; 2 saati 1 gün üzerinden kamuya yararlı bir işte çalışma cezasına veya hapis cezasına dönüştürülebilir. (süre 3 yılı aşamaz)

ŞİKÂyet

Suçla ilişkin ihbar veya şikâyet, **Cumhuriyet Başsavcılığına veya kolluk makamlarına** yapılabilir (CMK md. 158/1).

Valilik veya kaymakamlığa ya da mahkemeye yapılan ihbar veya şikâyet, ilgili Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir.

Görevli Mahkeme: Fikrî ve Sinaî Haklar Ceza Mahkemesi

66. MADDEKİ SUÇLARI **Tüzel Kişiler** İŞLERSE NE CEZA VERİLİR? Güvenlik Tedbirleri

MADDE 66/d; Islahçı haklarının ihlalini oluşturan fiillerin *bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde* bunlar hakkında tüzel kişilere özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur

Tüzel kişiler hakkında ceza yaptırımını uygulanamaz. Ancak;

suç dolayısıyla kanunda öngörülen **güvenlik tedbiri niteliğindeki yaptırımlar** saklıdır (**TCK md. 20/2**, İznin iptali, eşya ve kazanç müsaderesi).

HÜKMÜN İLÂNI

Kesinleşmiş kararın günlük gazete veya benzeri vasıtalarla tamamen veya özet olarak ***ilân edilmesini talep etme hakkı***

– (Dava sonucunda haklı çıkan tarafın, haklı bir sebebinin veya menfaatinin bulunması halinde, masrafları karşı tarafa ait olmak üzere HÜKMÜN İLÂNINI talep hakkı vardır.)

İlân talep hakkı, kararın kesinleşmesinden sonra üç ay içinde kullanılmalıdır.

**3 TEMMUZ 2020 : SEBZE ÇALIŞMA GRUBU ELEKTRONİK TOPLANTISI:
SEBZE TÜRLERİNDE YASADIŞILIĞI ÖNLEMEK İÇİN ALINMASI GEREKEN
TEDBİRLER**

SEBZE ÇALIŞMA GRUBU YASADIŞI TOHUMLA MÜCADELE

KONUŞMACI

Dr. Ayşe Saadet Arıkan

TSÜAB Hukuk Müşaviri

3 Temmuz 2020, Cuma

Saat: 10.00

Elektronik Konferans

SEBZEDE İZİNSİZ /YASADIŞI (vegetatif)ÇOĞALTIM

KAÇAK VE YASADIŞI TOHUMLA MÜCADELE KURALLARINA UYMAYAN TSÜAB ÜYELERİNE YÖNELİK AŞAĞIDAKİ MEVZUATTA YER ALAN İLKELER/YAPTIRIMLAR UYGULANMASI:

- 1-TSÜAB Etik Kuralları altındaki ilkeler
- 2-TSÜAB Disiplin Yönetmeliğindeki ilke ve yaptırımlar

EĞİTİM ve BİLGİLENDİRME ÇALIŞMALARI

- 1-İslahçılar, Hakim/Savcılar, Avukatlar, TSÜAB Stajyerleri ve diğer Alt Birlik Üyeleri için özel eğitim programları düzenlemek ve/veya talep halinde katkı sağlamak
- 2-TSÜAB Çalışma Grupları toplantı ve raporlarında, bu konudaki üye sorunları ve çözüm önerilerine "Yasadışı/Kaçak Tohum Mücadele" başlığı altında yer vermek
- 3-Bu konuda Özel Çalıştay düzenlemek, olağan TSÜAB Çalıştaylarında ise "Yasadışı/Kaçak Tohumla Mücadele" konusuna değinen özel bir bilgilendirmeye/mesaja muhakkak yer vermek

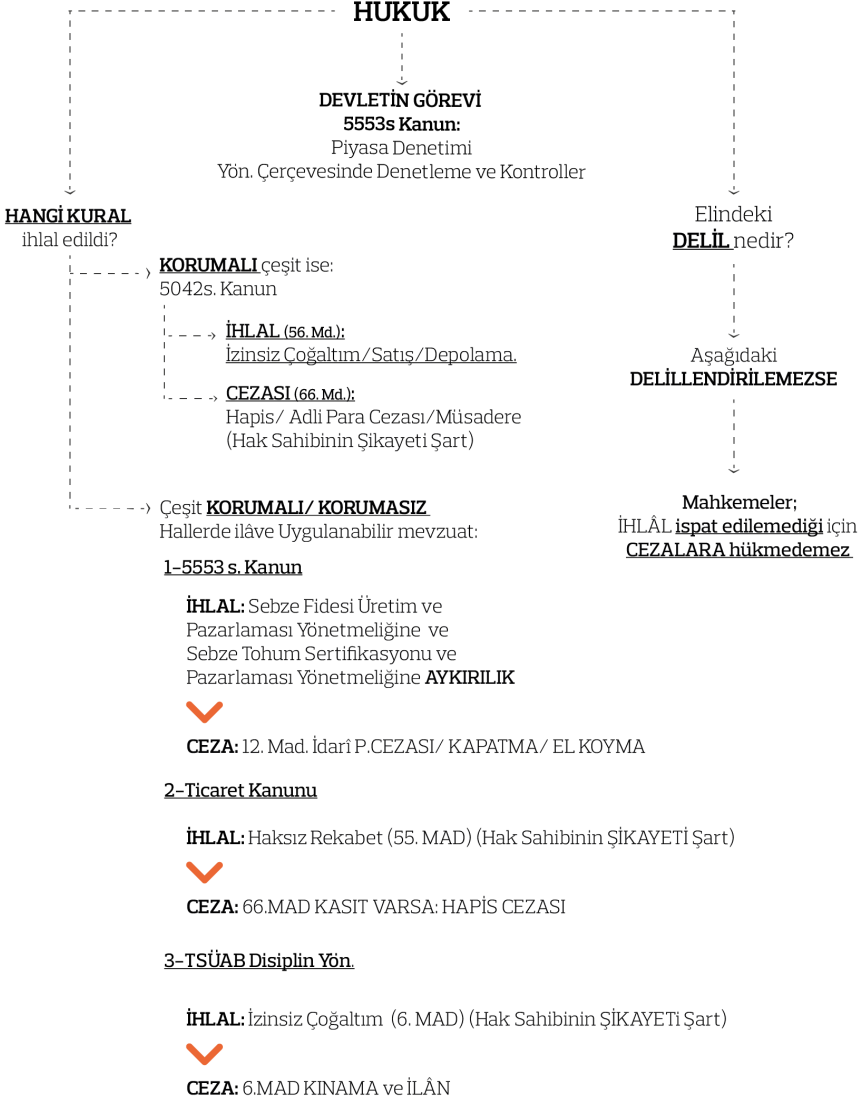
YASADIŞI TOHUM VE YAPTIRIMLAR HAKKINDA BİLGİLENDİRİCİ VE UYARICI BROŞÜR/DÖKÜMAN HAZIRLANMASI VE BU BELGELERİN HER YIL AŞAĞIDAKİ KURUMLARA DAĞITIMI/PAYLAŞILMASI

- 1-Tarım ve Orman Bakanlığı ve İl Müdürlükleri (Piyasa Kontrolünde destek amaçlı olarak)
- 2-Ticaret Odaları
- 3-Ziraat Odaları

MARKA/ETİKET/AMBALAJ İHLALLERİ HALİNDE;

- 1-Üyeler için izlenecek yol haritasının hazırlanması
- 2-Başvuru halinde izlenebilirliğin TSÜAB web sayfasında sağlanması ve
- 3-Bu konuda ilgili kuruluşlarla işbirliği yapılması

SEBZEDE İZİNSİZ /YASADIŞI (Vegetatif) ÇOĞALTIM

Hakka tecavüz sayılan haller (5042 s Kanun)

MADDE 56.

Aşağıdaki haller ıslahçı hakkına tecavüz sayılır:

- a) Hak sahibinin yetkilerini hak sahibinin rızası olmadan kullanmak.
- b) Korunan çeşide ait çoğaltım materyalinin, hak sahibinin inhisarî yetkilerini ihlâl etmek suretiyle üretildiğini bildiği veya bilmesi gerektiği halde, söz konusu materyali çoğaltım amacıyla hazırlamak, çoğaltmak, satışa sunmak, satmak veya diğer şekillerde piyasaya sürmek, ihraç etmek, ithal etmek veya bu amaçlarla depolamak.
- c) Sözleşmeye dayalı lisans veya zorunlu lisans ile verilmiş yetkileri izinsiz genişletmek veya bu yetkileri üçüncü kişilere devretmek.
- d) Çeşidin isminin aynısı veya karışıklığa yol açacak kadar benzeri, aynı veya yakın türdeki bir diğer çeşit için kullanmak, Çeşidin ismini kullanmadan satış ve pazarlama yapmak.
- e) Hakkı gasbetmek.
- f) Yukarıdaki bentlerde sayılan fiillere iştirâk veya yardım etmek veya teşvik etmek veya hangi şekil ve şartta olursa olsun bu fiillerin yapılmasını kolaylaştırmak.
- g) Kendisinde bulunan ve haksız olarak üretilen veya piyasaya sürülen materyalin nereden alındığını veya nasıl sağlandığını bildirmekten kaçınmak.

I- CEZA DAVALARI (5042 s Kanun) 1-(HAPİS CEZASINI GEREKTİREN SUÇLAR)

Madde 66 /1-a : “56 ncı maddenin (a), (b) ve (e) bentlerindeki fiiller

md. 56/a; Hak sahibine tanınan yetkileri hak sahibinin rızası olmaksızın kullanmak (üretim, çoğaltma, satım ve depolamaya ilişkin yetkiler

md. 56/b; hukuka aykırı şekilde üretilmiş çoğaltım materyalini çoğaltma, ticarete sokmak veya depolamak

md. 56/e; Hakkın gasbedilmesi

TAKİBAT İÇİN ŞART: HAK SAHİBİNİN ŞİKÂyeti

CEZA:

-BİR YILDAN İKİ YILA kadar hapis veya

bin güne kadar (365-730 gün=7.300-12.500 ila 14.600-73.000 TL ADLİ ParaCezası),

! (DİKKAT: MESLEK KURULUŞLARININ (BİSAB-TSÜAB gibi) bazı Avrupa ülkelerinde olduğu gibi **HAK SAHİBİ ADINA DAVA ACMA YETKİSİ BULUNMAMAKTADIR.**

II- CEZA DAVALARI (5042 s Kanun)
2-(Adli Para CEZASI GEREKTİREN SUÇLAR)
Madde 66 /1-a : “56 ncı maddenin (c), (d) ve (g) bentlerindeki fiiller

MADDE 56/c; Lisans verme suretiyle tanınan yetkiler üzerinde izinsiz tasarruf (yetki genişletme- 3. kişilere devir)etme suçu

MADDE 56/d; İsimlendirme ve ismin kullanılması hakkına tecavüz suçu

MADDE 56/g; Kendisinde bulunan ve haksız olarak üretilen veya piyasaya sürülen materyalin nereden alındığını veya nasıl sağlandığını bildirmekten kaçınma

TAKİBAT İÇİN ŞART: HAK SAHİBİNİN ŞİKÂyeti

CEZA: (250-730 gün=5.000-25.000 apc-(20 TL-100 TL/gün)

Para cezası ödenmezse; 2 saati 1 gün üzerinden kamuya yararlı bir işte çalışma cezasına veya hapis cezasına dönüşebilir. (süre 3 yılı aşamaz)

(5042 s Kanun) 66. MADDEKİ SUÇLARI Tüzel Kişiler İŞLERSE NE
CEZA VERİLİR?
Güvenlik Tedbirleri

MADDE 66/d; İslahçı haklarının ihlalini oluşturan fiillerin bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde bunlar hakkında tüzel kişilere özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

Tüzel kişiler hakkında ceza yaptırımı uygulanamaz.

Ancak;
suç dolayısıyla kanunda öngörülen **güvenlik tedbiri niteliğindeki yaptırımlar** saklıdır
(TCK md. 20/2, İznin iptali, eşya ve kazanç müsaderesi).

Sebzede "kaçak /yasadışı tohum" ne demek? 'HANGİ KANUNLARIN, HANGİ KURALLARININ İHLÂLİ KAÇAK/YASADIŞI TOHUMA YOL AÇAR?

I- 5553 Sayılı
TOHUMCULUK
KANUNU ve ilgili
TOHURLUK
ÜRETİM VE
SERTİFİKASYON
YÖNETMELİKLER
İNİN İHLÂLLERİ :

5553 sayılı Tohumculuk Kanunu; bitki çeşitlerinin kayıt altına alınması, üretimi, sertifikasyonu ve ticaretine ilişkin önemli kurallar getirmiştir. Dolayısı ile bu önemli kurallara aykırılık oluşturan aşağıdaki hallerde 'kaçak tohum/yasadışı tohum' var demektir;

- Milli çeşit listesinde kayıt altına alınmamış bir çeşidin tohumu üretilmiş (ve ticarete sunuluyor) ise,
- Üretim izni alınmadan bir çeşidin tohumu üretilmiş (ve ticarete sunuluyor) ise,
- Sebze Fidesi Üretim Ve Pazarlaması Yönetmeliğine ve
- Sebze Tohum Sertifikasyonu Ve Pazarlaması Yönetmeliğine

aykırılık

YAPTIRIM/CEZA
12.Madde
(İDARİ PARA
CEZALARI HER
YIL yeniden
değerlendirme
oranı
UYGULANARAK
ARTIRILIR

Kaçak/yasadışı tohumun varlığına delalet eden tüm bu haller için eylemi yapanlara aşağıdaki cezalar getirilmiştir:

- idari para cezaları** ve
- mükerrerlik halinde ise işletmelerine **kapatma cezası**,
- ihlâl oluşturan bu " kaçak" tohumluklara el
- koyma/ müsadere**

Tohumculuk Kanununda sayılan Yaptırımlar /Müeyyideler İdari Para Cezası, Müsadere, Faaliyetten Men

Ceza hükümleri

MADDE 12-4 üncü madde gereğince kayıt altına alınan çeşitlere ait tohumlukları;

a)Sertifikasyon işlemine tâbi tutulmadan ve standart tohumluk şartlarına uygun olarak kontrol edilip tohumluk analiz raporu alınmadan,

b)Bakanlıkça belirlenmiş asgari tohumluk standardının altına düşürülmüş olarak¹ veya tağşiş² edilerek,

c)Yönetmeliğe uygun şekilde ambalajlamadan veya etiketlemeden ya da taklit ambalajlar veya taklit etiketlerle isim ve marka taklidi yaparak veya isim ve marka dışında da olsa iltibasa mahal verecek şekilde ibareler kullanarak,

d)Yönetmeliğine uygun hazırlandığı ve ilaçlandığı bilindiği halde, amacı dışında yemlik veya yemeklik olarak,

e)Sertifika işlemine tâbi tutulmadığı veya kontrol edilmediği hâlde, sertifikalandırılmış veya kontrol edilmiş gibi göstererek,

f)Çeşidin kayıt altına alınmasında belirlenen niteliklere uygun olmayacak şekilde yanıltıcı tanıtım ve reklam yaparak,

Satanlar, dağıtanlar, satışa ve dağıtımına arz edenler veya şahsi ihtiyacından fazlasını ticarete konu olacak kadar elinde bulunduranlara onbin³ Yeni Türk Lirası idari para cezası verilir.

Failin tekrarı halinde beş yıl süreyle faaliyetten men edilir.

Bu tohumluklara Bakanlık tarafından el konulur ve bu tohumlukların müsadere sine sulh ceza mahkemesince⁴ karar verilir.

Müsadere edilen tohumlukların imha edilmesine karar verildiği takdirde, imha işlemi masrafları bu filleri işleyenlere ait olmak üzere, Bakanlık tarafından gerçekleştirilir.

CEZALAR: yıllık artış oranı: 2018 %14.47 artış, 2019 :%23.73 ARTIŞ, 2020: % 22.58

1-İzinsiz çoğaltım la Hastalıklara açık hale getirmek

2-Tağşiş:

1-Bir şeyin içine başka bir madde karıştırma, katıştırma.

2-niteliğini bozma

3-Yemde doğal olarak bulunabilen fakat hayvanlara zararlı etki yapmayacak düzeylerde olanların dışında yemlere zehirli ve zararlı olabilecek madde, yabancı ot tohumu, besleme değeri olmayan madde, emniyetli olmayan pestisit veya kimyasal madde; tolerans sınırını aşacak miktarlarda boya, konservatif vb. katkı maddelerinin katılması; yemdeki değerli maddelerin tamamı veya bir kısmı yerine daha az değerli maddelerin katılması işlemi.

3-2017 İÇİN 21219 TL, 2018 için %14.47

4-Hâkimî (6545 S.K, 28/6/2014)

TSÜAB DİSİPLİN YÖNETMELİĞİ

Kınama ve İlan Etme Cezası

Madde 6 – (04.05 2019 günlü Genel Kurul Kararı ile değişik) Kınama ve ilan etme cezası, aşağıdaki durumlarda uygulanır:

- a)Üç yıllık bir dönem içinde uyarma cezası gerektiren eylemlerin yinelenmesi,
- b)Bir firma tarafından tescil ettirilmiş bir çeşidin diğer bir firma tarafından izinsiz kullanılması, çoğaltılması, başka isim altında satışa sunulması,
- c)Bir diğer üyenin elemanlarını izinsiz almak,
- d)Başka bir firmaya ait ürün ve ambalaj taklidi yapmak,
- e)Çiftçileri yanlış bilgi ve reklam yolu ile yanıltmak,
- f)Kaçak ve açıkta tohum satmak,
- g)Birbirini, çalışanlarını veya ürünlerini kötülemek, diğer üyeler hakkında olumsuz yorumlarda bulunmak,
- h)Bir üyenin üretim yaptırdığı sözleşmeli üreticilerden tohum tedarik edilmesi,
- i)Ulusal ve uluslar arası ticari anlaşmalarla bayilik, temsilcilik alan bir firmaya karşı girişimle bu imkanları kendisine çekmek,
- i)Tohum üretimi, paketlenme ve satışı konularında yapılan geçerli sözleşmelere uymamak

ÖNERİLER

I)-Fideliklere Tohum satışında muhakkak **YAZILI sözleşme** yapılması ve bu sözleşmeye:

1- Fidelik alanlarına uygun aralıklarla kontrol için gelineceği hususunun hukukî dayanağı da vurgulanmak suretiyle hüküm olarak konulması, (bu uygun zaman aralığını; tohum sattığınız bölgelere göre ayrı ayrı belirlemeniz gerekebilir.)

2-Tohum Çeşidinin **korumalı** çeşit olması halinde:

-5042 sayılı Kanunun ilgili maddelerine atfen izinsiz çoğaltım vs halinde bu eylemin hapis cezası/adli para cezası gerektirdiği hususunun açıkça hukukten vurgulanması

-Çeşidin **korumasız** olması halinde:

--Fideliklerle ilgili Sebze Fidesi Üretim Ve Pazarlaması Yönetmeliğinin 4,6,7 maddelerinin ihlali halinde bunun 5553 sayılı Kanun çerçevesinde ihbar hakkınızı kullanacağınızı,

--İzinsiz çoğaltımın hapis cezası da gerektiren bir haksız rekabet oluşturması nedeniyle Türk Ticaret Kanunun 55 ve 66 maddeleri gereğince mahkemeye başvuru hakkınızın olduğunun

Hukukten sözleşme metninde ifade edilmesinde (önleyici etki yaratacak bir hukuki bilgilendirme olması nedeniyle) yarar bulunmaktadır.

II)- Yukardaki bilgilerden **I/2 numaralı başlık altında yer alan hususların:**

1- "DİKKAT UYARI" ifadesi ile birlikte tohumun pazarlandığı kutu/ambalaj/ vs üzerinde **MUHAKKAK YER ALMASI**na özen gösterilmesi

2- **Web sayfasında** dikkat çekecek bir yazılım uygulaması ile **MUHAKKAK YER ALMASI**

(Bu husus ilerde mahkemelerdeki davalarda hukukten elinizi kuvvetlendirecek bir yardımcı delil olacaktır.)

III)-**Sözleşme olmayan hallerde** (henüz dava açmadan); *delil toplamak için fidelik baskınlarının*; (yukardaki Kanunlara atıf yaparak) ve açılacak davanın niteliğine göre bu konuda mevcut özel kanundan da yararlanmak (HMK) suretiyle **HÂKİM KARARI** ile HERZAMAN **yapılabileceğinin** unutulmamasında yarar bulunmaktadır.

IV)-**Korumalı çeşitler** açısından; *şirket içinde nelere dikkat edileceği / delil toplamada nasıl davranılacağı/sözleşme ve paketlerde ve web sayfasında nasıl yapılacağı*, konularında firma çalışanlarından **ilgili olanların** eğitilmesi ile ilgili bir strateji oluşturulmasında yarar bulunmaktadır.

V)-**Delil toplama amacıyla** "alıcı görüntümünde" gerek web sayfasından, gerek fizikî ortamda; *fide satın alınması* ve bu işlemlere ilişkin 'fide', fatura, banka havalesi vs gibi belgelerin derlenmesi ve bu şekilde satın alınan fideler üzerinde sulh hukuk hakimine başvurularak ;Hukuk Muhakemeleri Kanunu gereğince dava açmadan tespit yaptırılmasında yarar bulunmaktadır.

VI)-**Elektronik ortamda yapılan ve yasadışı tohum pazarlama olduğuna inanılan web sayfalarının**; görüntü olarak NOTER de hukukî tespitlerinin yaptırılabilceği ve bunların daha sonra açılacak davalarda delil olarak kullanılabileceği unutulmamalıdır.

VII)- **Yasadışı tohum faaliyetini bir diğer TSÜAB üyesinin icra etmesi halinde** TSÜAB Disiplin Yönetmeliğinin hükümlerinin uygulanması için TSÜAB'a yazılı olarak başvurmaın da mücadele yöntemleri arasında yer aldığını vurgulamakta yarar bulunmaktadır.

VIII)- **Marka hakkınızın ihlal edilmesi halinde**, TSÜAB la işbirliği yaparak; TSÜAB web sayfasının sahte marka/ ambalaj başlığı altında yer alan yöntemin de izlenebileceğini hatırlatmakta yarar bulunmaktadır.

2-TSÜAB ETİK KURALLARI

TSÜAB üyelerinin uymayı peşinen kabul ettiği

TSÜAB members agree to comply in advance

ETİK KURALLAR

The CODE OF ETHICS

1. Tüm tohumculuk kuruluşları uzun vadeli iş yapmak zorunda olan, sattıkları ürünün yetiştiriciler için hayati önemine müdrik, ciddi kuruluşlardır,

2. Hiçbir TSÜAB üyesi çalışanı, diğer firma ürünleri ve çalışanları hakkında kötü konuşmaz–kimseyi konuşturmaz; ortak söylemimiz "diğer firmalar da iyidir, ancak biz ondan daha iyiyiz"dir.

3. Diğer kuruluşların başına gelen ve her tohum firmasının başına gelebilecek (çeşit karışıklığı, vb...) sorunlar ile karşılaştığında, TSÜAB üyesi firma temsilcilerinin tavrı olayı alevlendirme yerine söndürme yanlısı olur,

4. Hiçbir TSÜAB üyesi, izin almadan diğer kuruluşların çeşidine sahip çıkıp, çoğaltmaz, başka isim altında dahi satışa sunmaz,

5. Hiçbir TSÜAB üyesi diğer kuruluşların üretim yaptırdığı sözleşmeli üreticilerinden tohum tedarik etmez, kurulmuş olan ticari ilişkileri bozacak davranış ve tekliflerde bulunmaz,

1. Having aware of the vital importance of the products they sell to grovers/farmers, all seed firms are serious/responsible organizations who have long term business ambitions,

2. None of TSÜAB members' employee acts in disparagement about other companys' products and employees – and never let anyone disparage. Our common discourse is "other companies are good either, but we are the better",

3. Whenever it was faced with problems (as variety purity, etc.) that may happen to other organizations and every seed company, the attitude of the representative of TSÜAB member companys shall be in favor of extinguishing/solving the problem rather than inflaming it,

4. None of TSÜAB members own and propogate the variety of other organizations without permission, or offer them for sale even under a different denomination,

5. None of TSÜAB member company procure seeds from the contracted growers of other organisations/ companies, they do not involve any act and offer that might disrupt the established commercial relations,

6. Üye firmalar, tohumcu diğer kuruluşların personeline daha iyi ekonomik şartlar teklif ederek, transfer girişiminde bulunmaz; bu tür iş değiştirmeler ancak kuruluşların görüşüp, kendi aralarında mutabakatları ile olur,	6. The Member firms do not attempt to transfer by offering better economic conditions to the staff of other seed organizations; such job changes can only be done by the negotiations of the organizations and their mutual agreement,
7. Üyeler, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile ilişkilerinde öncelikle TSÜAB'ı devreye sokar, mümkün olduğu ölçüde münferit girişimlerden kaçınırlar,	7. The Members, primarily engage TSÜAB in their relations with the Ministry of Food, Agriculture and Livestock, and avoid individual initiatives as much as possible,
8. Üyeler, Alt Birliğin 5553 sayılı Kanun çerçevesinde kurulmuş, sektördeki tek yasal mesleki örgüt olma özelliğini dikkate alarak, TSÜAB'ın ve üyelerinin ismini küçültücü davranışlardan kaçınırlar,	8. The Members avoid acts that degrade the name of TSÜAB and its members, taking into account the feature of the Sub-Union being the only legal professional organization in the sector established within the framework of Law No. 5553,
9. Alt Birliğin geliştirilmesi ve sektöre daha iyi hizmet etmesinin üyelerin çalışmalara aktif katılımları ile mümkün olduğuna inanan Alt Birlik üyeleri, TSÜAB'ın çalışmaları için gerekli maddi ve manevi desteği zamanında sağlamayı ihmal etmezler,	9. Believing that the development of the Sub-Union and its better service to the sector is possible with the active participation of the members in the works, the members of the Sub-Union do not neglect to provide the necessary financial and moral support for the work of TSÜAB,
10. Üyeler, diğer tohumculuk firmaları ile olan anlaşmazlıklarında Alt Birliklerini anlaşma, uyuşma ve hakemlik sağlayan bir merkez olarak görürler,	10. The Members see their Sub-Unions as a center providing agreement, compromise and arbitration in their disputes with other seed companies,
11. Üyeler, tohumculuk konusunda yürürlükte bulunan Yasa, Tüzük, Genelgeler ve Alt Birlik tarafından alınan kararlara ve iş ahlakına uyarlar,	11. The Members abide by the laws, regulations, circulars and the decisions taken by the Sub-Union and the business ethics on seed growing,

12. Üyeler, tohum üretimi, paketlenme ve satışı konularında yapılacak geçerli sözleşmelere uyarlar,	12. The Members comply with valid contracts to be made on seed production/propagation, packaging and sales,
13. Üyeler, tohumculuk konusunda ortaya çıkan tartışmalarla ilgili hukuki kararlara ve hakem anlaşmalarına uyarlar,	13. The Members abide by the legal decisions and arbitration awards regarding the disputes arising on seed related matters,
14. Üyeler, tohum kalitesinde güvenceyi sağlamak üzere etiket bilgilerine uyarlar,	14. The Members act in line with the label information to provide assurance in seed quality,
15. Üyeler, tohum konusunda ıslahçı haklarına uyarlar,	15. The Members respects the breeders' rights,
16. Üyeler yukarıda yazılan hususlara uymak suretiyle Alt Birliğin bütünlüğünü ve onurunu korurlar.	16. The Members protect the integrity and dignity of the Sub-Union by complying with the rules indicated above.

* Unofficial translation made by TSÜAB Legal Unit as of 28 September 2020.

* Gayrı resmî tercüme 28 Eylül 2020 itibariyle TSÜAB Hukuk Müşavirliği tarafından yapılmıştır.

3-TSÜAB DİSİPLİN YÖNETMELİĞİNİN İLGİLİ MADDELERİ

(Sadece ilgili maddeler alınmıştır, Yönetmeliğin tamamı için bkz. TSUAB web sayfasının MEVZUAT bölümü: <http://www.tsuab.org.tr/Kategori/2>)

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Amaç ve Kapsam

Madde 1—Bu Yönetmeliğin amacı, Alt Birlik üyeleri hakkında, disiplin kovuşturması yapılmasına karar verecek yetkili organları, disiplin cezalarını vermeye yetkili organları, disiplin cezalarına karşı yapılacak itirazların usul ve esasları ve disiplinle ilgili diğer hususları düzenlemektir.

İKİNCİ BÖLÜM

Disiplin Cezaları

Disiplin Cezası Türleri

Madde 4—(04.05 2019 günlü Genel Kurul Kararı ile değişik) Alt Birlik üyelerine uygulanacak disiplin cezaları şunlardır:

- Uyarma:** Bu Yönetmeliğin 5. Maddesini ihlal eden Alt Birlik üyesine, tohumculuk ile ilgili faaliyetlerinin yürütülmesi ile ilgili görev ve davranışlarında Alt Birlik tarafından belirlenen meslek ahlakı kurallarına uyması gerektiğinin hatırlatılması ve uymama halinde kınama ve kınama cezasının ilânı ile cezalandırılacağı yazılı olarak bildirilmesidir.
- Kınama ve İlân Etme:** Bu Yönetmeliğin 6. Maddesini ihlal eden Alt Birlik üyesine, ihlâl teşkil eden eyleminden dolayı kınama cezası ile cezalandırıldığı ve söz konusu cezanın Alt Birlik üyelerine ve umuma ilân edileceğinin yazı ile bildirilmesidir."

Uyarma Cezası

Madde 5—Uyarma cezası aşağıdaki durumlarda uygulanır:

- Alt Birlikçe yayımlanan, genelge ve yönerge hükümlerine aykırı olarak, disiplini bozucu hareketlerde bulunulması,
- Diğer üye hakkında, ilgili kuruluşlara asılsız ihbar veya şikayette bulunulması,

- c. En az iki kez yazı ile istenmesine rağmen, Alt Birlik borçlarının haklı gerekçe olmaksızın ödenmemesi,
- d. Faaliyetin yürütülmesi esnasında; çıkar çatışmalarına taraf olunması,
- e. TSÜAB isminin ve üyelerinin ismini küçültücü davranışlar içine girmek,
- f. Üyelerin birbirleri ve halkla olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni bozucu davranışlarda bulunmak,
- g. Sözleşmeli üretimde bir firmanın anlaştığı yetiştiricilerle yeni pazarlığa girmek,
- h. Ticari işlemler hariç olmak üzere, TSÜAB diğer üyelerini de ilgilendiren herhangi bir konu ile ilişkili olarak üyenin TKB ile temasa geçmesi
- i. Üyelerin TSÜAB genel kurul ve yönetim kurulunun kararlarına uygun davranmamak/aykırı hareket etmek

Kınama ve İlân Etme Cezası

Madde 6—((04.05 2019 günlü Genel Kurul Kararı ile değişik) Kınama ve ilân etme cezası, aşağıdaki durumlarda uygulanır:

- a. Üç yıllık bir dönem içinde uyarma cezası gerektiren eylemlerin yinelenmesi,
- b. Bir firma tarafından tescil ettirilmiş bir çeşidin diğer bir firma tarafından izinsiz kullanılması, çoğaltılması, başka isim altında satışa sunulması,
- c. Bir diğer üyenin elemanlarını izinsiz almak,
- d. Başka bir firmaya ait ürün ve ambalaj taklidi yapmak,
- e. Çiftçileri yanlış bilgi ve reklam yolu ile yanıltmak,
- f. Kaçak ve açıkta tohum satmak,
- g. Birbirini, çalışanlarını veya ürünlerini kötülemek, diğer üyeler hakkında olumsuz yorumlarda bulunmak,
- h. Bir üyenin üretim yaptırdığı sözleşmeli üreticilerden tohum tedarik edilmesi,
- i. Ulusal ve uluslar arası ticari anlaşmalarla bayilik, temsilcilik alan bir firmaya karşı girişimle bu imkanları kendisine çekmek,
- j. Tohum üretimi, paketleme ve satışı konularında yapılan geçerli sözleşmelere uymamak

- k. Meslek ahlakı ve ticari ahlak bakımından üyeler arası dayanışmaya ve tohumculuk sektörüne zarar verici davranışlarda bulunmak.

Yönetim Kurulu tarafından disiplin suçu olarak değerlendirilen ve ceza tayini istemiyle Disiplin Kuruluna gönderilen kovuşturma konusu eylemlerin aynı zamanda Türk Ceza Kanunu ve/veya diğer özel kanunlarda öngörölmüş cezayı gerektirir eylemlerden olması halinde; Yönetim kurulu konusuna göre ilgili merciler (Cumhuriyet Başsavcılığı, Maliye Bakanlığı, MASAK, Gümrük Müsteşarlığı, v.b.) nezdinde suç duyurusunda bulunur.

4-TÜRK TİCARET KANUNUN HAKSIZ REKABET HÜKÜMLERİ TÜRK TİCARET KANUNU

(Sadece Haksız Rekabet hükümlerine yer verilmiştir.)

Kanun Numarası : 6102
Kabul Tarihi : 13/1/2011
Yayımlandığı R.Gazete: Tarih : 14/2/2011 Sayı : 27846
Yayımlandığı Düstur : Tertip : 5 Cilt : 50

DÖRDÜNCÜ KISIM

Haksız Rekabet

A) Genel olarak

I - Amaç ve ilke

MADDE 54-

(1) Haksız rekabete ilişkin bu Kısım hükümlerinin amacı, bütün katılanların menfaatine, dürüst ve bozulmamış rekabetin sağlanmasıdır.

(2) Rakipler arasında veya tedarik edenlerle müşteriler arasındaki ilişkileri etkileyen aldatıcı veya dürüstlük kuralına diğer şekillerdeki aykırı davranışlar ile ticari uygulamalar haksız ve hukuka aykırıdır.

II - Dürüstlük kuralına aykırı davranışlar, ticari uygulamalar

MADDE 55-(1) Aşağıda sayılan hâller haksız rekabet hâllerinin başlıcalarıdır:

a) Dürüstlük kuralına aykırı reklamlar ve satış yöntemleri ile diğer hukuka aykırı davranışlar ve özellikle;

1. Başkalarını veya onların mallarını, iş ürünlerini, fiyatlarını, faaliyetlerini veya ticari işlerini yanlış, yanıltıcı veya gereksiz yere incitici açıklamalarla kötülemek,
2. Kendisi, ticari işletmesi, işletme işaretleri, malları, iş ürünleri, faaliyetleri, fiyatları, stokları, satış kampanyalarının biçimi ve iş ilişkileri hakkında gerçek dışı veya yanıltıcı açıklamalarda bulunmak veya aynı yollarla üçüncü kişiyi rekabette öne geçirmek,
3. Paye, diploma veya ödül almadığı hâlde bunlara sahipmişçesine hareket ederek müstesna yeteneğe malik bulunduğu zannını uyandırmaya çalışmak veya buna elverişli doğru olmayan meslek adları ve sembolleri kullanmak,

4. Başkasının malları, iş ürünleri, faaliyetleri veya işleri ile karıştırılmaya yol açan önlemler almak,
5. Kendisini, mallarını, iş ürünlerini, faaliyetlerini, fiyatlarını, gerçeğe aykırı, yanıltıcı, rakibini gereksiz yere kötüleyici veya gereksiz yere onun tanınmışlığından yararlanacak şekilde; başkaları, malları, iş ürünleri veya fiyatlarıyla karşılaştırmak ya da üçüncü kişiyi benzer yollardan öne geçirmek,
6. Seçilmiş bazı malları, iş ürünlerini veya faaliyetleri birden çok kere tedarik fiyatının altında satışa sunmak, bu sunumları reklamlarında özellikle vurgulamak ve bu şekilde müşterilerini, kendisinin veya rakiplerinin yeteneği hakkında yanıltmak; şu kadar ki, satış fiyatının, aynı çeşit malların, iş ürünlerinin veya faaliyetlerinin benzer hacimde alımında uygulanan tedarik fiyatının altında olması hâlinde yanıltmanın varlığı karine olarak kabul olunur; davalı, gerçek tedarik fiyatını ispatladığı takdirde bu fiyat değerlendirmeye esas olur,
7. Müşteriyi ek edimlerle sunumun gerçek değeri hakkında yanıltmak,
8. Müşterinin karar verme özgürlüğünü özellikle saldırgan satış yöntemleri ile sınırlamak,
9. Malların, iş ürünlerinin veya faaliyetlerin özelliklerini, miktarını, kullanım amaçlarını, yararlarını veya tehlikelerini gizlemek ve bu şekilde müşteriyi yanıltmak,
10. Taksitle satım sözleşmelerine veya buna benzer hukuki işlemlere ilişkin kamuya yapılan ilanlarda unvanını açıkça belirtmemek, peşin veya toplam satış fiyatını veya taksitle satımdan kaynaklanan ek maliyeti Türk Lirası ve yıllık oranlar üzerinden belirtmemek,
11. Tüketici kredilerine ilişkin kamuya yapılan ilanlarda unvanını açıkça belirtmemek veya kredilerin net tutarlarına, toplam giderlerine, efektif yıllık faizlerine ilişkin açık beyanlarda bulunmamak,
12. İşletmesine ilişkin faaliyetleri çerçevesinde, taksitle satım veya tüketici kredisi sözleşmeleri sunan veya akdeden ve bu bağlamda sözleşmenin konusu, fiyatı, ödeme şartları, sözleşme süresi, müşterinin cayma veya fesih hakkına veya kalan borcu vadeden önce ödeme hakkına ilişkin eksik veya yanlış bilgiler içeren sözleşme formülleri kullanmak.

b) Sözleşmeyi ihlale veya sona erdirmeye yöneltmek; özellikle;

1. Müşterilerle kendisinin bizzat sözleşme yapabilmesi için, onları başkalarıyla yapmış oldukları sözleşmelere aykırı davranmaya yöneltmek,
2. Üçüncü kişilerin işçilerine, vekillerine ve diğer yardımcı kişilerine, haketmedikleri ve onları işlerinin ifasında yükümlülüklerine aykırı davranmaya yöneltebilecek yararlar sağlayarak veya önererek, kendisine veya başkalarına çıkar sağlamaya çalışmak,
3. İşçileri, vekilleri veya diğer yardımcı kişileri, işverenlerinin veya müvekkillerinin üretim ve iş sırlarını ifşa etmeye veya ele geçirmeye yöneltmek,
4. Onunla kendisinin bu tür bir sözleşme yapabilmesi için, taksitle satış, peşin satış veya tüketici kredisi sözleşmesi yapmış olan alıcının veya kredi alan kişinin, bu sözleşmeden caymasına veya peşin satış sözleşmesi yapmış olan alıcının bu sözleşmeyi feshetmesine yöneltmek.

c) Başkalarının iş ürünlerinden yetkisiz yararlanma; özellikle;

1. Kendisine emanet edilmiş teklif, hesap veya plan gibi bir iş ürününden yetkisiz yararlanmak,
2. Üçüncü kişilere ait teklif, hesap veya plan gibi bir iş ürününden, bunların kendisine yetkisiz olarak tevdi edilmiş veya sağlanmış olduğunun bilinmesi gerektiği hâlde, yararlanmak,
3. Kendisinin uygun bir katkısı olmaksızın başkasına ait pazarlanmaya hazır çalışma ürünlerini teknik çoğaltma yöntemleriyle devralıp onlardan yararlanmak.

d) Üretim ve iş sırlarını hukuka aykırı olarak ifşa etmek; özellikle, gizlice ve izinsiz olarak ele geçirdiği veya başkaca hukuka aykırı bir şekilde öğrendiği bilgileri ve üretenin iş sırlarını değerlendiren veya başkalarına bildiren dürüstlüğü aykırı davranmış olur.

e) İş şartlarına uymamak; özellikle kanun veya sözleşmeyle, rakiplere de yüklenmiş olan veya bir meslek dalında veya çevrede olağan olan iş şartlarına uymayanlar dürüstlüğü aykırı davranmış olur.

f) Dürüstlük kuralına aykırı işlem şartları kullanmak. Özellikle yanıltıcı bir şekilde diğer taraf aleyhine;

1. Doğrudan veya yorum yoluyla uygulanacak kanuni düzenlemeden önemli ölçüde ayrılan, veya

2. Sözleşmenin niteliğine önemli ölçüde aykırı haklar ve borçlar dağılımını öngören, önceden yazılmış genel işlem şartlarını kullananlar dürüstlüğe aykırı davranmış olur.

B) Hukuki sorumluluk

I – Çeşitli davalar

MADDE 56– (1) Haksız rekabet sebebiyle müşterileri, kredisi, meslekî itibarı, ticari faaliyetleri veya diğer ekonomik menfaatleri zarar gören veya böyle bir tehlikeyle karşılaşabilecek olan kimse;

a) Fiilin haksız olup olmadığının tespitini,

b) Haksız rekabetin men'ini,

c) Haksız rekabetin sonucu olan maddi durumun ortadan kaldırılmasını, haksız rekabet yanlış veya yanıltıcı beyanlarla yapılmışsa bu beyanların düzeltilmesini ve tecavüzün önlenmesi için kaçınılmaz ise, haksız rekabetin işlenmesinde etkili olan araçların ve malların imhasını,

d) Kusur varsa zarar ve ziyanın tazminini,

e) Türk Borçlar Kanununun 58 inci maddesinde öngörülen şartların varlığında manevi tazminat verilmesini,

isteyebilir. Davacı lehine ve (d) bendi hükmünce tazminat olarak hâkim, haksız rekabet sonucunda davalının elde etmesi mümkün görülen menfaatin karşılığına da karar verebilir.

(2) Ekonomik çıkarları zarar gören veya böyle bir tehlikeyle karşılaşabilecek müşteriler de birinci fıkradaki davaları açabilirler, ancak araçların ve malların imhasını isteyemezler.

(3) Ticaret ve sanayi odaları, esnaf odaları, borsalar ve tüzüklerine göre üyelerinin ekonomik menfaatlerini korumaya yetkili bulunan diğer meslekî ve ekonomik birlikler ile tüzüklerine göre tüketicilerin ekonomik menfaatlerini koruyan sivil toplum kuruluşlarıyla kamusal nitelikteki kurumlar da birinci fıkranın (a), (b) ve (c) bentlerinde yazılı davaları açabilirler.

(4) Bir kimse aleyhine birinci fıkranın (b) ve (c) bentleri gereğince verilmiş olan hüküm, haksız rekabete konu malları, doğrudan veya dolaylı bir şekilde ondan ticari amaçla elde etmiş olan kişiler hakkında da icra olunur.

II – Çalıştırmanın sorumluluğu

MADDE 57- (1) Haksız rekabet fiili, hizmetlerini veya işlerini gördükleri sırada çalışanlar veya işçiler tarafından işlenmiş olursa, 56 ncı maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde yazılı davalar, çalıştıranlara karşı da açılabilir.

(2) 56 ncı maddenin birinci fıkrasının (d) ve (e) bentlerinde yazılı davalar hakkında Türk Borçlar Kanunu hükümleri uygulanır.

III – Basın, yayın, iletişim ve bilişim kuruluşlarının sorumluluğu

MADDE 58- (1) Haksız rekabet, her türlü basın, yayın, iletişim ve bilişim işletmeleriyle, ileride gerçekleşecek teknik gelişmeler sonucunda faaliyete geçecek kuruluşlar aracılığıyla işlenmişse, 56 ncı maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde yazılı davalar, ancak, basında yayımlanan şeyin, programın; ekranda, bilişim aracında veya benzeri ortamlarda görüntülenenin; ses olarak yayımlananın veya herhangi bir şekilde iletilenin sahipleri ile ilan veren kişiler aleyhine açılabilir; ancak;

a) Yazılı basında yayımlanan şey, program, içerik, görüntü, ses veya ileti, bunların sahiplerinin veya ilan verenin haberi olmaksızın ya da onayına aykırı olarak yayımlanmışsa,

b) Yazılı basında yayımlanan şeyin, programın, görüntünün, ses veya iletinin sahibinin veya ilan verenin kim olduğunun bildirilmesinden kaçınılrsa,

c) Başka sebepler dolayısıyla yazılı basında yayımlanan şeyin, programın, görüntünün, sesin, iletinin sahibinin veya ilan verenin meydana çıkarılması veya bunlara karşı bir Türk mahkemesinde dava açılması mümkün olmazsa,

yukarıda anılan davalar, yazı işleri müdürü, genel yayın yönetmeni, program yapımcısı, görüntüyü, sesi, iletiyi, yayın, iletişim ve bilişim aracına koyan veya koyduran kişi ve ilan servisi şefi; bunlar gösterilemiyorsa, işletme veya kuruluş sahibi aleyhine açılabilir.

(2) Birinci fıkrada öngörülen hâller dışında, aynı fıkrada sayılan kişilerden birinin kusuru hâlinde sıraya bakılmaksızın dava açılabilir.

(3) 56 ncı maddenin birinci fıkrasının (d) ve (e) bentlerinde yazılı davalarda Türk Borçlar Kanunu hükümleri uygulanır.

(4) Haksız rekabet fiilinin iletimini başlatmamış, iletimin alıcısını veya fiili oluşturan içeriği seçmemiş veya fiili gerçekleştirecek şekilde değiştirmemişse, bu maddenin birinci fıkrasındaki davalar hizmet sağlayıcısı aleyhine açılmaz; tedbir kararı verilemez. Mahkeme haksız rekabet eyleminin olumsuz sonuçlarının kapsamlı veya vereceği zararın büyük olacağı durumlarda ilgili hizmet sağlayıcısını da dinleyerek, haksız rekabet fiilinin sona erdirilmesini

veya önlenmesine ilişkin tedbir kararını hizmet sağlayıcı aleyhine de verebilir veya içeriğin geçici olarak kaldırılması dâhil somut olaya uyan uygulanabilir başka tedbirler alabilir.

IV – Kararın ilanı

MADDE 59- (1) Mahkeme, davayı kazanan tarafın istemiyle, gideri haksız çıkan taraftan alınmak üzere, hükmün kesinleşmesinden sonra ilan edilmesine de karar verebilir. İlanın şeklini ve kapsamını mahkeme belirler.

V – Zamanaşımı

MADDE 60- (1) 56 ncı maddede yazılı davalar, davaya hakkı olan tarafın bu hakların doğumunu öğrendiği günden itibaren bir yıl ve her hâlde bunların doğumundan itibaren üç yıl geçmekle zamanaşımına uğrar. Şu kadar ki, haksız rekabet fiili aynı zamanda 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu gereğince daha uzun dava zamanaşımı süresine tabi olan cezayı gerektiren bir fiil niteliğinde ise, bu süre hukuk davaları için de geçerli olur.

VI – İhtiyati tedbirler

MADDE 61- (1) Dava açma hakkını haiz bulunan kimsenin talebi üzerine mahkeme, mevcut durumun olduğu gibi korunmasına, 56 ncı maddenin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentlerinde öngörüldüğü gibi haksız rekabet sonucu oluşan maddi durumun ortadan kaldırılmasına, haksız rekabetin önlenmesine ve yanlış veya yanıltıcı beyanların düzeltilmesine ve diğer tedbirlere, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun ihtiyati tedbir hakkındaki hükümlerine göre karar verebilir.

(2) Ayrıca, hak sahibinin yetkilerine tecavüz oluşturması hâlinde cezayı gerektiren haksız rekabet konusu mallara, ithalat veya ihracat sırasında hak sahibinin talebi üzerine, gümrük idareleri tarafından ihtiyati tedbir niteliğinde el konulabilir.

(3) El koyma ile ilgili uygulama bu konudaki mevzuata tabidir.

(4) Gümrük idarelerindeki tedbir veya el koyma kararının tebliğinden itibaren on gün içinde, esas hakkında ilgili mahkemede dava açılmaz veya mahkemeden tedbir niteliğinde karar alınmazsa idarenin el koyma kararı ortadan kalkar.

C) Ceza sorumluluğu

I – Cezayı gerektiren fiiller

MADDE 62- (1) a) 55 inci maddede yazılı haksız rekabet fiillerinden birini kasten işleyenler,

b) Kendi icap ve tekliflerinin rakiplerinkine tercih edilmesi için kişisel durumu, ürünleri, iş ürünleri, ticari faaliyeti ve işleri hakkında kasten yanlış veya yanıltıcı bilgi verenler,

c) Çalışanları, vekilleri veya diğer yardımcı kimseleri, çalıştırmanın veya müvekkillerinin üretim veya ticaret sırlarını ele geçirmelerini sağlamak için aldatanlar,

d) Çalıştıranlar veya müvekkillerden, işçilerinin veya çalışanlarının ya da vekillerinin, işlerini gördükleri sırada cezayı gerektiren bir haksız rekabet fiilini işlediklerini öğrenip de bu fiili önlemeyenler veya gerçeğe aykırı beyanları düzeltmeyenler,

fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, 56 ncı madde gereğince hukuk davasını açma hakkını haiz bulunanlardan birinin şikâyeti üzerine, her bir bent kapsamına giren fiiller dolayısıyla iki yıla kadar hapis veya adli para cezasıyla cezalandırılırlar.

II - Tüzel kişilerin cezai sorumluluğu

MADDE 63- (1) Tüzel kişilerin işlerini görmeleri sırasında bir haksız rekabet fiili işlenirse 62 nci madde hükmü, tüzel kişi adına hareket eden veya etmesi gerekmiş olan organın üyeleri veya ortakları hakkında uygulanır. Haksız rekabet fiilinin bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde, tüzel kişi hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine de karar verilebilir.

5-GÜMRÜK KANUNU VE GÜMRÜK YÖNETMELİĞİNİN, GÜMRÜKLERDE EL KOYMA HÜKÜMLERİ/ELEKTRONİK BAŞVURU REHBERİ

Resmi Gazete Tarihi: 07.10.2009 Resmi Gazete Sayısı: 27369 (Mükerrer)

GÜMRÜK YÖNETMELİĞİ

(Sadece Fikri Mülkiyet Hakları ile ilgili Gümrüklerde El Koyma Maddelerine yer verilmiştir.)

İKİNCİ KISIM

Fikri ve Sınai Hakların Korunması

Tanımlar

MADDE 100 – (1) Bu kısımda geçen;

a) Fikri ve sınai hakları ihlal eder nitelikteki eşya: 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu, 5147 sayılı Entegre Devre Topografyalarının Korunması Hakkında Kanun, 5042 sayılı Yeni Bitki Çeşitleri Üzerinde İslahçı Haklarının Korunmasına İlişkin Kanun, 551 sayılı Patent Haklarının Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 554 sayılı Endüstriyel Tasarımların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 555 sayılı Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve fikri ve sınai hakların korunması mevzuatına göre korunması gereken hakları düzenleyen diğer mevzuat ile korunan hakları ihlal eder nitelikteki eşyayı,

b) Hak sahibi:

- 1) Fikri ve sınai hakların korunması mevzuatına göre korunması gereken haklara sahip olan kişiyi,
- 2) Birinci alt bentte sayılan fikri ve sınai hakları kullanmak için yetki verilen kişi veya temsilcisi ile hak sahibinin temsilcisini,

c) Sahte eşya:

- 1) Ambalajı da dahil olmak üzere, yetkisiz olarak hak sahibinin aynı tip eşya için geçerli tescilli markası ile aynı ticari markayı veya esas yönleri itibarıyla bu ticari markadan ayırt edilemeyen bir ticari markayı taşıyan ve bu yolla fikri ve sınai hakların korunması mevzuatına göre güvence altına alınan hakkı ihlal eder nitelikteki eşyayı,
- 2) Sahte eşyayla birlikte veya ayrı olarak birinci alt bentte belirtilen eşya ile aynı koşullarda gümrüğe sunulan logo, etiket, stiker, broşür, kullanım kılavuzu, garanti belgesi gibi her türlü marka simgesini,

3) Birinci alt bentte belirtilen eşya ile aynı koşullarda ve sahte eşyadan ayrı olarak gümrüğe sunulan, sahte eşyanın markalarını taşıyan ambalaj malzemelerini,

ç) Korsan eşya: 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu hükümlerine göre tescil edilmiş , telif hakkı veya bağlantılı haklar veya tasarım hakkına konu eşyanın hak sahibinin veya bu hak sahibi tarafından üretim yapılan ülkede yetkilendirilen kişinin rızası dışında kopyalanan veya bu kopyaları içeren eşyayı, ifade eder.

(2) Fikri ve sınai hakları ihlal eder nitelikteki eşyayı üretmek amacıyla özellikle tasarlanan veya uyarlanan ve kullanılması halinde hak sahibinin fikri ve sınai hakların korunması mevzuatına göre güvence altına alınan hakkının ihlal edilmesine sebep olacak kalıp ve matrisler de birinci fıkrada sayılan eşya olarak kabul edilir.

Kapsam

MADDE 101 – (1) Gümrük idareleri, Türkiye Gümrük Bölgesinde taşıt değiştiren eşya da dahil olmak üzere gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma konu, fikri ve sınai hakları ihlal ettiğinden şüphe edilen veya bu hakları ihlal eder nitelikteki eşya ile ilgili olarak 102 ila 104 üncü madde hükümlerine göre işlem yapar.

(2) Hak sahibinin izni ile ticari markaya sahip olmuş, patent veya faydalı model hakları, telif veya bağlantılı haklar, tasarım hakları, entegre devre topografyası hakkı, yeni bitki çeşitlerine ait ıslahçı hakkı veya coğrafi işaret hakkı ile korunmuş ve hak sahibinin izni ile üretilmiş eşyanın hak sahibinin rızası dışında birinci fıkrada belirtilen durumlardan birine tabi olması veya hak sahibinin onayladığından farklı koşullarda üretilmesi veya başka koşullarda 107 nci maddenin birinci fıkrasında belirtilenden farklı bir fikri ve sınai hak ile korunması halinde söz konusu eşya bu madde hükümleri kapsamı dışında tutulur.

Gümrük idaresince re'sen yapılacak işlemler

MADDE 102 – (1) (Değişik:RG-2/12/2010-27773) Gümrük idaresince Kanunun 57 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca re'sen alıkonulan veya gümrük işlemleri durdurulan eşya için, 103 üncü madde uyarınca başvuruda bulunmak üzere hak sahibine; ayrıca beyan sahibi veya eşyayı elinde bulundurana alıkoyma veya durdurma işlemini takip eden ilk iş günü içerisinde bildirimde bulunulur.

(2) Gümrük idareleri, hak sahibine olası hak ihlaline ilişkin tebliğde bulunmadan önce eşyanın fikri ve sınai haklarını ihlal eder nitelikte olduğuna dair şüphe duyulan hususları desteklemek amacıyla hak sahibinden gerekli gördüğü bilgi ve belgeleri talep edebilir. Bu aşamada, hak sahibine eşyanın miktarı ve niteliği dışındaki bilgiler açıklanmaz.

Gümrük idarelerine başvuru

MADDE 103 – (1) Fikri ve sınai hakları ihlal eder nitelikteki eşyanın alıkonulması veya gümrük işlemlerinin durdurulması talebi **ek-13**'te yer alan Fikri ve Sınai Hakların İhlali İle İlgili Olarak Gümrük İdaresinin Harekete Geçmesine İlişkin Başvuru Formu ile elektronik olarak gümrük idaresine yapılır. Başvurular elektronik veri değişimi sistemi aracılığı ile de yapılabilir. Ayrıca hak sahibinin yurtdışında yerleşik olması halinde 100 ila 111 inci maddeler kapsamındaki işlemler, ancak Türkiye'de yerleşik temsilcisi aracılığıyla yapılabilir.

(2) Başvurularda, söz konusu eşyanın gümrük idaresince tanınmasına imkan verecek şekilde;

a) Eşyanın tam ve ayrıntılı teknik tanımı,

b) Hak sahibince sahteciliğin tür ve şekline ilişkin olarak verilebilecek her türlü bilgi,

c) Hak sahibince belirlenen irtibat sağlayacak kişinin isim ve adres bilgisi, bulunması zorunludur.

(3) (Değişik:RG-2/12/2010-27773) Bu madde uyarınca yapılacak başvurulara, başvuru sahibinin söz konusu eşya ile ilgili olarak hak sahibi olduğunu ve hakkın Türkiye'de tescil edildiğini kanıtlayan bir belgenin de eklenmesi gerekir.

(4) Başvuru sırasında, bilindiği takdirde, hak sahiplerince;

a) Orijinal eşyanın başvurunun yapıldığı ülkenin piyasasındaki vergi öncesi kıymeti,

b) Eşyanın gönderildiği veya gönderilmesi planlanan yer,

c) Sevkiyata veya ambalaja ilişkin ayrıntılar,

ç) Planlanmış olan varış veya yola çıkış tarihi,

d) Taşıyıcı firma ve taşımada kullanılan araca ilişkin bilgi,

e) İthalatçı, ihracatçı veya eşyanın zilyedine ilişkin bilgiler,

f) Eşyanın üretildiği ülke veya ülkeler ve eşya sevkiyatında kullanılan güzergahlar,

g) Orijinal eşya ile bu eşyaya ilişkin hakları ihlal ettiğinden şüphe edilen eşya arasındaki teknik farklılıklar, **bildirilir**.

(5) Ayrıca, başvuruda belirtilen fikri ve sınai hakkın niteliğine mahsus olarak ayrıntılı bilgi istenilebilir.

(6) Hak sahibi, başvuru dilekçesinde, gümrük idaresinin harekete geçmesini istediği sürenin uzunluğunu tam olarak belirtmelidir. Ancak bu süre bir yılı geçemez. Sürenin başlangıcında başvuru dilekçesinin gümrük idaresinin kaydına girdiği tarih esas alınır. Başvuru dilekçeleri ile ikinci fıkrada belirtilen zorunlu bilgilerden herhangi birini içermeyen dilekçeler işleme konulmaz. Başvuru, içeriğinde bulunması gerekli unsurlar eksiksiz olarak tamamlandığında yenilenebilir.

(7) Başvurunun yapıldığı tarihten itibaren otuz iş günü içinde başvuru incelenerek sonucu başvuru sahibine bildirilir.

(8) Başvurunun kabul edilmesi halinde, gümrük idaresi söz konusu kararın ne kadar süre ile geçerli olduğunu da açıkça belirtir. Bu süre hak sahibinin başvurusu ile uzatılabilir. Sürelerle ilgili olarak altıncı fıkra hükümleri geçerlidir.

(9) Gümrük idaresi tarafından başvurunun kabul edilmemesi halinde, söz konusu karar gerekçeleri belirtilmek ve Kanunun 242 nci maddesine istinaden itiraz yolu açık olmak suretiyle hak sahibine bildirilir.

(10) Başvurunun işleme konulması sırasında ortaya çıkan idari masrafların hak sahibince karşılanması talep edilemez. Ancak, eşyanın fikri ve sınai hakların korunmasına ilişkin mevzuat hükümlerini ihlal eder nitelikte olduğunun tespiti amacıyla gerçekleştirilen tahlil ve ekspertiz ücretleri ile fazla mesai ücretleri hak sahibi veya temsilcisi tarafından karşılanır.

(11) 105 inci maddede belirtilen işlemlere hak sahibinin kendi tasarrufu veya ihmali ile devam edilememesi veya söz konusu eşyanın fikri ve sınai haklarını ihlal eder nitelikte olmadığına tespit edilmesi halinde, 101 inci maddenin birinci fıkrası uyarınca gümrük işlemlerini gerçekleştiren kişilere karşı sorumluluğu kabul ettiğine dair elektronik beyanı da başvuruya eklenir. Bu beyanda hak sahibi 104 ve 105 inci maddelerde belirtilen eşyanın gümrük gözetimi altında tutulmasına ilişkin tüm masrafları üstlendiğini belirtmelidir.

(12) Eşya üzerindeki fikri ve sınai hakların korunması mevzuatına göre güvence altına alınan hakkın sona ermesi veya süresinin bitmesi hallerinde, durumun hak sahibi tarafından gümrük idaresine bildirilmesi zorunludur. Ayrıca, bu madde kapsamında gümrük idaresine verilen yanlış veya eksik bilgilerden ya da mevcut verilerin güncellenmemesinden dolayı ortaya çıkabilecek yanlış uygulamalardan hak sahibi sorumludur.

Gümrük idarelerince yapılacak işlemler

MADDE 104– (1) Hak sahibinin başvurusu üzerine, 101 inci maddenin birinci fıkrası uyarınca gümrük işlemlerine tabi eşyanın fikri ve sınai hakları ihlal eder nitelikteki eşya tanımına uyması halinde gümrük idaresi eşyanın gümrük işlemlerini durdurur veya eşyayı alıkoyar.

(2) Gümrük idaresi hak sahibi veya temsilcisi ile beyan sahibi veya Kanunun 37 nci maddesine göre eşyanın zilyedine eşyanın alıkonulduğunu veya gümrük işlemlerinin durdurulduğunu takip eden ilk iş günü içerisinde bildirir. Gizli nitelikte ve mesleki sır kapsamında olan bilgiler ile ticari ve endüstriyel (Değişik ibare:RG-2/12/2010-27773) sır niteliğindeki bilgiler hariç olmak üzere, alıcı, gönderici, beyan sahibi ve eşyanın zilyedine ilişkin isim ve adres bilgileri ile söz konusu eşyanın menşe ve kaynak ülkesi, gibi bilgiler yetkili yargı merciine müracaatta kullanılmak amacıyla talepte bulunan hak sahibine verilir.

(3) Gümrük idaresi, 101 inci maddenin birinci fıkrası uyarınca gümrük işlemlerinden herhangi birinde yer alan kişilerin ve başvuru sahibinin gümrük işlemleri durdurulan veya alıkonulan eşyayı kontrol etmesine izin verir ve hak sahibinin talebi üzerine eşyanın muayenesi sırasında sadece tahlil edilmek ve sonraki işlemleri kolaylaştırmak amacıyla hak sahibine teslim etmek için söz konusu eşyadan numune alabilir. 101 inci maddede yer alan şartlara uygun olarak alınan numuneler tahlilin sonuçlanmasının ardından ve eşyanın gümrük işlemlerinin tamamlanmasından önce gümrük idaresine geri gönderilir. Numunelere ilişkin her türlü tahlil hak sahibinin sorumluluğu altında gerçekleştirilir.

Kolaylaştırılmış imha

MADDE 105 – (1) Gümrük idaresince 101 inci maddenin birinci fıkrası uyarınca gümrük işlemleri sırasında fikri ve sınai bir hakkı ihlal ettiğinden şüphelenen eşya Kanunun 53 üncü maddesine istinaden mahkemede dava açılmaksızın veya mahkeme kararı beklenmeksizin bu maddede belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde imha edilebilir.

(2) İmha işlemi, gümrük idaresince eşyanın gümrük işlemlerinin durdurulduğunun veya alıkonulduğunun tebliğ edilmesini takip eden on iş günü, bozulabilir eşya için ise üç iş günü içerisinde, hak sahibi tarafından;

a) Eşyanın 100 üncü maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde yer alan fikri ve sınai hakları ihlal eder nitelikteki eşya tanımına uyduğuna ilişkin olarak hazırlanmış ve fikri ve sınai hakları ihlal eden unsurlarına detaylı şekilde yer veren bir dilekçenin,

b) Eşyanın imha edilmek üzere gümrüğe terk edildiğine ilişkin eşya sahibi veya eşya sahibince yetkilendirilen ve bu konuda resmi makamlarca onaylanmış bir belge ibraz eden beyan sahibi tarafından verilmiş bir muvafakatnamenin,

gümrük idaresine ibraz edilmesi ve bu süreler içerisinde eşya sahibi veya beyan sahibi tarafından itiraz edilmemesi halinde uygulanır. Gümrük idaresinin kabul etmesi şartı ile eşyanın imha edilmek üzere gümrüğe terk edildiğine ilişkin olarak hazırlanan muvafakatname beyan sahibi veya eşya sahibince doğrudan gümrük idaresine ibraz edilebilir. On işgünü süre haklı bir mazeretin bulunması halinde on işgünü daha uzatılabilir.

(3) İmha işlemi, gümrük idaresinin gözetimi ve hak sahibinin sorumluluğu altında gerçekleştirilir. İmha ile ilgili tüm masraflar hak sahibinden alınır. İmha sırasında eşyadan gümrük idaresince numune alınır.

(4) Beyan sahibi, eşyanın zilyedi veya eşya sahibinin fikri ve sınai hakları ihlal ettiğinden şüphelenilen eşyanın mahkeme kararı olmaksızın imha edilmesine karşı çıkması durumunda 107 inci madde hükümleri uygulanır.

Eşyaya ilişkin bilginin gizliliği

MADDE 106 – (1) İşlemleri durdurulan veya alıkonulan eşyaya ilişkin olarak gümrük idaresinden temin edilen 104 üncü maddenin ikinci fıkrasında sayılan bilgiler hak sahibince sadece 105 ila 107 inci maddelerde belirtilen amaçlar için kullanılır. Bilginin bu amaçlar dışında kullanıldığının tespit edilmesi halinde geri kalan başvuru geçerlilik süresi boyunca hak sahibinin başvurusu askıya alınabilir. Bu maddenin tekrar ihlali halinde talebin yenilenmesi reddedilebilir.

Eşyanın gümrük işlemlerinin durdurulması veya alıkonulması kararından sonra yapılacak işlemler

MADDE 107– (1) 104 üncü maddeye istinaden hak sahibinin başvurusu üzerine gümrük idaresince, eşyanın gümrük işlemlerinin durdurulması veya alıkonulmasına ilişkin alınan kararın hak sahibine belgegeçer ile veya ilgili idarenin elektronik posta adresinden yapılacak bildirimden itibaren veya 102 nci maddeye istinaden res'en gümrük işlemleri durdurulan veya alıkonulan eşyaya ilişkin olarak da hak sahibinin başvuru tarihinden itibaren on iş günü içinde, hak sahibinin; yetkili mahkemede dava açması ve ihtiyati tedbir kararı alması veya yetkili mahkeme dışında bir mahkemeden ihtiyati tedbir kararı alması ve ihtiyati tedbir kararının alındığı tarihten itibaren on gün içinde yetkili mahkemede dava açması ve bu durumu gösterir bir belgenin gümrük idaresine ibrazı gerekir. Haklı bir mazeretin bulunması halinde gümrük idaresi bu süreyi en fazla on iş gününe kadar uzatabilir.

(2) Bozulabilir eşyada birinci fıkrada belirtilen süre üç iş günüdür ve bu süre uzatılamaz.

(3) Birinci fıkra uyarınca işlem yapılmaması veya 105 inci maddede yer alan usul çerçevesinde anlaşma sağlanamaması halinde eşya hakkında beyan sahibinin talepte bulunduğu gümrük rejimi hükümlerine göre işlem yapılır.

Gümrük işlemleri durdurulan eşyaya ilişkin teminat

MADDE 108– (1) Bir tasarım hakkını, patenti, ek koruma sertifikasını veya bitki çeşitliliği hakkını ihlal ettiğinden şüphe edilmesi nedeniyle el konulan veya gümrük işlemleri durdurulan eşya;

a) Söz konusu eşya hakkında fıkri mülkiyet hakkını ihlal ettiğinin tespitini teminen yasal prosedürün başlatıldığına ilişkin olarak durdurma kararını alan gümrük idaresine bildirimde bulunulmuş olması,

b) Yargı mercilerinin on işgünü süre içerisinde ihtiyati tedbir kararı vermemiş olması,

c) Eşyanın tüm gümrük işlemlerinin tamamlanmış olması,

halinde beyan eden, eşya sahibi, ithalatçısı, taşıyıcısı veya elinde bulundurana bir teminat karşılığında teslim edilir.

84

(2) Bu madde kapsamında verilecek teminat, hak sahibinin menfaatini korumaya yeterli olmalıdır. Söz konusu teminatın ödenmiş olması, hak sahibinin bu konudaki diğer yasal haklarını kullanmasına engel değildir.

(3) Fikri mülkiyet haklarını ihlal eden eşyaya ilişkin işlemler hak sahibi dışındaki bir kişi tarafından başlatıldığında, eşyanın gümrük işlemlerinin durdurulduğuna ilişkin bildirimin kendisine ulaştığı tarihten itibaren yirmi işgünü içinde anlaşmazlığa ilişkin yasal süreci başlatmaması halinde alınan teminat çözülür.

(4) Yetkili mahkemede dava açmak ve ihtiyati tedbir kararı almak için verilen sürenin 107 nci maddenin birinci fıkrasına göre on işgünü daha uzatılması halinde, bu maddede belirtilen süre en fazla otuz işgününe kadar uzatılabilir.

İşlemleri durdurulan veya alıkonulan eşyanın depolanması

MADDE 109– (1) Fikri ve sınai hakları ihlal ettiği şüphesiyle gümrük işlemleri durdurulan veya alıkonulan eşya, risk ve mali yükümlülükleri hak sahibine ait olmak üzere gümrük gözetimi altında depolanır.

İzin verilmeyecek işlemler

MADDE 110– (1) Fikri ve sınai hakları ihlal ettiği gerekçesiyle işlemleri durdurulan veya alıkonulan eşyanın,

a) Türkiye Gümrük Bölgesine girişine,

- b) Serbest dolaşıma girişine,
- c) Türkiye Gümrük Bölgesini terk etmesine,
- ç) İhracına,
- d) Yeniden ihracına,
- e) Şartlı muafiyet düzenlemesine tabi tutulmasına,
- f) Serbest bölgeye konulmasına,

İzin verilmez.

Fikri ve sınai hakları ihlal ettiği kesinleşen eşyaya ilişkin işlemler

MADDE 111– (1) Yetkili mahkemenin söz konusu eşyanın sahte veya korsan olduğuna karar verdiği hallerde, aşağıda belirtilen şekilde işlem yapılır.

- a) Eşyanın imhasına karar verildiği takdirde, masraflar eşya sahibine ait olmak üzere eşya tasfiye hükümlerine göre imha edilir.
- b) Eşyanın niteliklerinin değiştirilmesinden sonra eşya sahibine teslimine karar verilmesi halinde, eşyanın nitelikleri hiçbir şekilde ilk haline gelemeyecek şekilde değiştirilir. Marka ve etiketlerinin sökülmesi eşyanın niteliklerinin değişmesi için yeterli kabul edilmez. Bu işlemlere ilişkin masraflar eşya sahibi tarafından karşılanır. Eşyaya ilişkin, niteliklerinin değiştirilmesinden önce bir gümrük beyannamesi verilmiş olması halinde, söz konusu beyanname iptal edilir. Eşyanın nitelikleri değiştirilmeksizin yeniden ihraç edilmesi şeklindeki talepler reddedilir.
- c) Sahte veya korsan eşyanın müsaderesine karar verilmesi halinde, eşyanın tasfiye hükümlerine tabi tutulmasından önce (b) bendinde belirtildiği şekilde nitelikleri değiştirilir.

GÜMRÜK YÖNETMELİK EKİ 13

1. Başvuru formunun merkezi birim tarafından alındığı tarih: / ... / 20....	FİKRİ VE SINAİ HAKLARIN İHLALİ İLE İLGİLİ OLARAK GÜMRÜK İDARESİNİN HAREKETE GEÇMESİNE İLİŞKİN BAŞVURU FORMU
2. Başvuru sahibine ilişkin bilgiler: Adı: Ünvan: Adres: Şehir: Posta Kodu: Ülke: Vergi Numarası: Telefon: Cep Telefonu: Faks: E-posta: İnternet adresi:	3. Başvurunun yapıldığı merkezi birim:
4. Başvuru sahibinin durumu (1): - Hak sahibi (*) - Hak sahibinin temsilcisi (*) - Hakkı kullanmaya yetkili kişi (*) - Hakkı kullanmaya yetkili kişinin temsilcisi (*)	
5. Başvuru konusu hak türü (1): - Marka - Tasarım hakkı - Telif hakkı ve bağlantılı haklar - Patent - Coğrafi işaret hakkı - Yeni bitki çeşitlerine ait ıslahçı hakkı..... - Faydalı model hakkı..... - Diğer haklar	

6. İrtibat kişisinin ad ve adresi (İdari konular)	7. İrtibat kişisinin ad ve adresi (teknik konular)
Adı:	Adı:
Telefon:	Telefon:
Faks:	Faks:
E-posta:	E-posta:
Cep telefonu:	Cep telefonu:
İnternet adresi:	İnternet adresi:

8. Orijinal eşyaya ilişkin bilgiler :

- Temel bilgiler :

Eşyanın cinsi:

Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu (GTIP): (en az altılı bazda):

Eşyanın markası:

Eşyanın üretim ülkesi/ülkeleri:

Lisanslı üretim hakkına sahip firmalar: (ekleme usulü)

Eşyanın taşınmasında izlenen güzergah:

Eklenen belge sayısı (2):

Diğer yararlı bilgiler:

Eklenen belge sayısı (2):

- Teknik bilgiler:

Eklenen belge sayısı (2):

Eklenen fotoğraf sayısı (2):

9. Sahteciliğin tür ve şekline ilişkin olarak verilebilecek her türlü bilgi:

Orijinal ve şüpheli eşya arasındaki teknik farklılıklar:

Eklenen belge sayısı (2):

Eklenen fotoğraf sayısı (2):

Sahte eşyanın üretim ülkesi/ülkeleri:

Sahte eşyanın taşınmasında izlenen güzergah:

Eklenen belge sayısı (2):

Diğer yararlı bilgiler:

Eklenen belge sayısı (2):

10. Söz konusu eşya ile ilgili olarak hak sahibi olduğunu kanıtlayan belgeler:

Hak sahibinin adı:

Adresi:

Vergi numarası:

Telefon:

Faks:

İnternet adresi:

Eklenen belge sayısı (2):

- Başvuru konusu hak (hak tescil no:.....) / / 20... tarihine kadar geçerlidir.

11.Yukarıda yer alan ve ibraz edilen bilgi ve belgelerin doğruluğunu ve söz konusu bilgi ve belgelerin gümrük intranetinde gümrük personelinin ulaşımına açık olmasını kabul ediyorum.

Bu başvuru ile ilgili olarak Gümrük görevlilerine karşı açılacak bütün davalara, yapılacak işlemlere, iddialara ve alınacak kararlara karşı zararlarını karşılayacağımı veya söz konusu eşyanın gümrük işlemlerinin askıya alınması veya eşyanın alıkonulması ile ilgili olarak ortaya çıkacak olan maliyet ve harcamaları ödeyeceğimi ve 4458 sayılı Gümrük Kanunu ile Gümrük Yönetmeliğinde yer alan fıkri ve sınai mülkiyet hakları ile ilgili bütün hükümleri üstlendiğimi taahhüt ediyorum.

Başvuru sahibinin adı ve soyadı:

Başvuru formunun doldurulduğu tarih:

Yer :

Başvuru sahibinin imzası (**):

12. Merkezi Birim Tarafından Verilen Karar:

-Başvuru Onaylandı

Başvuru Kayıt Sayısı:

Tarih

Yer

İmza ve Mühür

gg/aa/yy

.....

.....

Bu başvuru / ... / tarihine kadar geçerlidir. Başvurunun geçerlilik süresinin uzatılmasına ilişkin talep başvurunun geçerlilik süresinin bitiminden en geç 30 iş günü önce 2 nolu kutuda yer alan merkezi birime verilir.

-Başvuru Reddedildi

Başvurunun reddedilme nedeni ve itiraz prosedürüne ilişkin bilginin yer aldığı gerekçeli karar ektedir.

Tarih

Yer

İmza ve Mühür

gg/aa/yy

.....

.....

GÜMRÜKLERDE EL KOYMA BAŞVURUSU KONUSUNDA ELEKTRONİK BAŞVURU REHBERİ

Rehbere Ticaret Bakanlığının aşağıdaki sayfasından erişebilirsiniz:

[https://uygulama.gtb.gov.tr/FSMH/Klavuz/FSMH_E_BA%C5%9EVURU
REHBER%C4%B0.pdf](https://uygulama.gtb.gov.tr/FSMH/Klavuz/FSMH_E_BA%C5%9EVURU_REHBER%C4%B0.pdf)

6-YASADIŞI TOHUMLA MÜCADELE DUYURULARI

Hukuk Müşavirliğinin Önerileri

TSÜAB HUKUK MÜŞAVİRLİĞİ YASADIŞI TOHUMLA MÜCADELE KONUSUNDA HUKUKÎ ÖNERİLER

03/07/2020

I)-Tohumluk satışlarınızda muhakkak YAZILI sözleşme yapılması ve bu sözleşmeye:

1-Satılan tohumluğun özel bir alanda çoğaltımı söz konusu ise bu alana, (uygun aralıklarla) kontrol için gelineceği hususunun hukukî dayanağı da vurgulanmak suretiyle hüküm olarak konulması, (bu uygun zaman aralığını; tohum sattığınız bölgelere göre ayrı ayrı belirlemeniz gerekebilir.)

2-Tohum Çeşidinin korumalı çeşit olması halinde:

-5042 sayılı Kanunun ilgili maddelerine atfen, izinsiz çoğaltım vs. halinde bu eylemin hapis cezası/adli para cezası gerektirdiği hususunun açıkça, hukuken vurgulanması,

-Çeşidin korumasız olması halinde:

--İlgili tür bazındaki Üretim Ve Pazarlama Yönetmeliğinin ve 5553 sayılı Tohumculuk Kanununun ihlali halinde; 5553 sayılı Kanun çerçevesinde ihbar hakkınızı kullanacağınızı,

--İzinsiz çoğaltımın; hapis cezası da gerektiren bir haksız rekabet oluşturması nedeniyle Türk Ticaret Kanunun 55 ve 66 maddeleri gereğince mahkemeye başvuru hakkınızın olduğunun

Hukuken sözleşme metninde ifade edilmesinde (önleyici etki yaratacak bir hukuki bilgilendirme olması nedeniyle) yarar bulunmaktadır.

II)- Yukardaki bilgilerden I/2 numaralı başlık altında yer alan hususların:

1-“**DİKKAT UYARI**” ifadesi ile birlikte; tohumun pazarlandığı kutu/ambalaj/vs üzerinde **MUHAKKAK YER ALMASI** na özen gösterilmesi

2-**Web sayfasınızda** dikkat çekecek bir yazılım uygulaması ile **MUHAKKAK YER ALMASI**

(Bu şekilde duyuru hususu; ilerde mahkemelerdeki davalarda, hukuken elinizi kuvvetlendirecek bir yardımcı delil olacaktır.)

III)-Sözleşme olmayan hallerde (henüz dava açmadan); delil toplamak için işyeri baskınlarının; (yukardaki Kanunlara atıf yaparak) ve açılacak davanın niteliğine göre bu konuda mevcut özel kanundan da yararlanmak (Hukuk Muhakemeleri Kanunu- HMK) suretiyle **HÂKİM KARARI** ile **HERZAMAN** yapılabileceğinin unutulmamasında yarar bulunmaktadır.

IV)-Korumalı çeşitler açısından, şirket içinde nelere dikkat edileceği /delil toplamada nasıl davranılacağı/sözleşme ve paketlerde ve web sayfasında nasıl yapılacağı konularında; firma çalışanlarından ilgili olanların eğitilmesi ile ilgili bir strateji oluşturulmasında yarar bulunmaktadır.

V)-Delil toplama amacıyla "alıcı görünümünde"; gerek web sayfasından, gerek fizikî ortamda; TOHUM satın alınması ve bu işlemlere ilişkin 'ALINAN tohumun ambalajı açılmadan', fatura, banka havalesi vs gibi belgelerin derlenmesi ve bu şekilde satın alınan tohum ve belgelerle birlikte sulh hukuk hakimine başvurularak ;Hukuk Muhakemeleri Kanunu gereğince dava açmadan tespit yaptırılmasında yarar bulunmaktadır.

VI)-Elektronik ortamda yapılan ve yasadışı tohum pazarlama olduğuna inanılan web sayfalarının; görüntü olarak NOTER de hukukî tespitlerinin yaptırılabilceği ve bunların daha sonra açılacak davalarda delil olarak kullanılabileceği unutulmamalıdır.

VII)-Yasadışı tohum faaliyetini bir diğer TSÜAB üyesinin icra etmesi halinde; TSÜAB Disiplin Yönetmeliğinin hükümlerinin uygulanması için TSÜAB'a yazılı olarak başvurmanın da mücadele yöntemleri arasında yer aldığını vurgulamakta yarar bulunmaktadır.

VIII)-Marka hakkınızın ihlal edilmesi halinde, TSÜABla işbirliği yaparak; TSÜAB web sayfasının (<http://www.tsuab.org.tr/Kategori/7216>) sahte marka/ ambalaj başlığı altında yer alan yöntemin de izlenebileceğini hatırlatmakta yarar bulunmaktadır.

İnternette Yasadışı Tohum Satışı ile Mücadele

DUYURU No : 2020/ 0702

Konu : İnternette Yasadışı Tohum Satışı ile Mücadele

07/07/2020

Değerli Üyelerimiz;

Bilindiği üzere yasadışı tohum; hem sizlerin ekonomik ve hukukî menfaatlerine zarar veren hem de bir yandan çiftçi ve tüketiciyi mağdur eden, diğer yandan da devletin vergi kaybına neden olan bir faaliyettir.

TSÜAB, yasa dışı tohumla mücadele konusunda; oluşturduğu Strateji çerçevesinde siz üyelerimizin menfaatlerini koruyucu her türlü tedbiri alma ve uygulama faaliyetlerini sürdürmektedir.

Bu faaliyetler bağlamında yasadışılığın gerçekleştiği mecralardan birisi de **internet ortamında facebook/instagram gibi sosyal medya kanallarında yapılan satışlardır**. Bu satışları yasa dışı hale getiren unsurlar fizikî ortamda satışı yasadışı hale getiren unsurlardan farklı değildir. Bunlar arasında aşağıda yer alan Tohumculuk Mevzuatı, Marka Mevzuatı ve 5042 sayılı Çeşit Koruma Mevzuatına aykırılık oluşturan haller bulunmaktadır:

- İnternet ortamında tohum satışı yapanın bu konuda bayilik belgesinin olmaması,
- Tohum sahibinden gerekli izin ve lisans belgesi olmaksızın İnternet ortamında tohum satılması,
- İnternet ortamında sertifikasız tohum satılması,
- Başkalarının marka ve çeşit isimlerinin taklit edilmesi suretiyle İnternet ortamında sahte/kaçak tohum satılması bu hallere örnek olarak sayılabilir

Bir diğer yasa dışılık hali:

- İnternet ortamında satış yapabilmek için Ticaret Bakanlığından gereken izinleri almadan ve bu Bakanlık tarafından kurulan Elektronik Ticaret Bilgi Sistemine (ETBS) üye olmadan yapılan satışlardır. (Bu yasa dışılığın yaptırımları Elektronik Ticaret Kanununda düzenlenmiştir.)

Yukardaki her iki grup vergi kaçırma sonucu yaratıyorsa Vergi Kanununa aykırılık da gündeme gelmektedir.

İnternet ortamında vuku bulan bu tür yasadışılık halleri ile mücadele edebilmenin unsurları; fizikî ortamda gerçekleşen yasadışılık hallerinden farklı değildir. Bir başka ifade ile; fizikî ortamda yukarda sayılan yasadışılık hallerini işleyen ismi/adresi ve diğer somut deliller gereken ihbarların yapılabilmesi açısından nasıl gerekli ise aynı gereklilik, İnternet ortamında vuku bulan yasadışılık ihbarları açısından da elzemdir.

Bu nedenle internet ortamındaki yasadışı tohumluk ihbarlarını yapacak üyelerimizin, AŞAĞIDAKİ HUSUSLARI GÖZETMESİ VE SOSYAL MEDYADA (INSTAGRAM, FACEBOOK VS) GÖRÜNEN;

- İsmi (kişi ya da firma adı),
- Tohumun satışının sergilendiği sosyal medya fotoğrafının ve
- O satış sonucunda ödeme ile ilgili olarak ilan edilen ve bu hesabın sahibini ortaya çıkarmaya yarıyan benzer hesap ve kargo firması bilgilerinin

MUHAKKAK TSÜAB'a iletilmesi gerekmektedir.

TSÜAB, bu bilgileri aldıktan sonra, bu bilgileri esas tutarak **ilgili kurumlara**:

- İhbar yazıları yazmakta/sözlü görüşmeler ve ziyaretler yapmaktadır.
- Sonuç hakkında da ihbarı yapan üye/üyelerimiz muhakkak bilgilendirilmektedir.

Yazı yazılan kurumlardan:

- BÜGEM/İLGİLİ İL MÜDÜRLÜĞÜ'ne; 5553 sayılı Tohumculuk Kanunun 12. Maddesinin uygulanması için,
- KİŞİ TÂCİR İSE TİCARET BAKANLIĞI' na; Elektronik Ticaret Bilgi Sistemi (ETBİS) sistemine kaydolmadan elektronik ortamda ticaret yaptığı için,
- Ve VERGİ DAİRESİNE ise; elektronik ortamda yaptığı bu ticaretin vergisini ödeyip ödemediği konusunda araştırma yapılmasını

Teminen bu yazılar yazılmaktadır.

Bu açıklamaların ışığı altında TSÜAB'a yapılacak ihbarlarda " internette yasadışı tohum satılıyor" şeklinde genel nitelikli ihbarlardan ziyade, TSÜAB'ın yukarıda yazılı kurumlar ile irtibata geçmesini temin edici nitelikte olmak üzere SOSYAL MEDYADA (INSTAGRAM, FACEBOOK VS) GÖRÜNEN;

- İsmi (kişi ya da firma adı),
- Tohumun satışının sergilendiği sosyal medya fotoğrafının ve web uzantısının,
- O satış sonucunda ödeme ile ilgili olarak ilan edilen ve bu hesabın sahibini ortaya çıkarmaya yarıyan benzer hesap ve kargo firması bilgilerinin tümünün

TSÜAB'a iletilmesi isabetli olacaktır.

Bilgilerinize sunar, sağlık ve kolaylıklar dilerim.

Doç. Dr. Hamit A. YANOGLU
Genel Sekreter

7-YASADIŞI TOHUMLA MÜCADELE AFİŞLERİ

Kaçak Pamuk Tohumluğu Uyarı Afişi

KAÇAK/KORSAN PAMUK TOHURLUĞU

ÜRETİCİLERİNE, DAĞITICILARINA, ÇİRCİR İŞLETMELERİNE VE DESTEK SAHTEKÂRLIKLARI YAPANLARA ÖNEMLİ UYARI !

Çirçir aşamasında elyafından ayrılan çekirdeğin (çiğit), "ürün" olarak yağ fabrikasına gitmesi aşamasında, "sertifikalı tohum" işlemi yapılarak sahte fatura düzenlendiği, bu şekilde korsan olarak piyasaya sürüldüğü tespit edilmiştir. Bu safhada iki türlü sahtekarlık ve zarar gündeme gelmektedir:

- Sertifikalı tohumluk olarak ilgili yönetmeliğe göre kademesini tamamlamamış ve **sadece yağ-yem maksatlı ürün olarak satılabilecek pamuk çekirdeği (çiğit), sahte belgeler düzenlenerek sertifikalı tohumluk şeklinde satılmakta**, üretici malıymış gibi delinte edilmekte ve Kanundaki Çiftçi İstisnası kapsamına giremeyecek bu çiğit (çekirdekleri) gayri yasal bir şekilde pazarlanmaktadır.
- Ayrıca; sertifikalı bir tohum olmadığı halde, var olmuş gibi beyan edilerek düzenlenen sahte faturalar ile üretim desteği talep edilmekte ve devlet zarara uğratılmaktadır.

Yukarıda sayılan nitelikteki kanunsuz hareketlerde bulunanlar hakkında, işlenen bu suçun unsurları da gözetilerek, hak sahipleri tarafından aşağıdaki yasal işlemler başlatılacaktır:

1. 5042 sayılı kanunun 62 ve 63. maddeleri gereğince (korumalı çeşitler için) dava açılacak, **sahtekarlığa konu sözde pamuk tohumlarına el konulacaktır**,
2. 5553 sayılı kanunun 12. maddesi gereğince **idari para cezaları kesilecek, keza kaçak pamuk tohumları müsadere edilecektir**.
3. Kaçak olarak ürettiği pamuklar için haksız yere destek alanlar ayrıca:
 - a. 5488 sayılı kanunun 23. maddesi gereğince **beş yıl süreyle hiçbir destekleme programından yararlandırılmayacaklardır**.
 - b. Bu kişiler hakkında ilâveten Türk Ceza Kanunu'nun 157 ve 158. maddeleri gereğince **nitelikli dolandırıcılık suçundan ceza davası açılarak haklarında; 3 yıldan 7 yıla kadar hapis ve elde edilen desteğin iki katından az olmamak kaydıyla beş bin güne kadar adli para cezasının uygulanması talep edilecektir**.

Bu husus, TSÜAB (Tohum Sanayicileri ve Üreticileri Alt Birliği) tarafından;

1. Tüm çiftçilerimize ve çirçir işletmelerimize, pazarlamada aracılık eden bayi, kişi ve kuruluşlara; devletin kanunlarına uymayanlara karşı dikkatli olmaları açısından,
2. Bu kanunları bilerek veya bilmeyerek ihlâl durumunda olan üreticilere ise uyarı amacı ile önemle duyurulur.

Kaçak Tohumluk Patates Uyarı Afışı

KAÇAK/KORSAN TOHURLUK PATATES

99

ÜRETENLERE VE DESTEK SAHTEKÂRLIKLARI YAPANLARA ÖNEMLİ UYARI !

- **Yemeklik** amacıyla üretilen patatesleri yasal olmayan bir şekilde **tohumluk olarak pazarlayanlar**,
- “Orijinal” tabiriyle vasıflandırılan temel 1 (T1) ve temel 2 (T2) kademedeki tohumlukları **çoğaltım döngüsüne tabi tutulmadan doğrudan çiftçiye satışını yapan tedarikçiler**,
- Elleriindeki tohumluk kademesi, sertifikalı üretime uygun olmasına rağmen bu tohumlukları, sertifikasyon zincirine sokmadan üreterek **sertifikasız satan “korsan tohumluk” üreticileri**,
- Kaçak olarak ürettiği patates için **haksız yere destek alanlar**.

Yukarıda sayılan nitelikteki **kanunsuz hareketlerde bulunanlar hakkında**,işlenen bu suçun unsurları da gözetilerek, hak sahipleri tarafından **aşağıdaki yasal işlemler başlatılacaktır:**

1. 5042 sayılı kanunun 62 ve 63. maddeleri gereğince (korumalı çeşitler için) dava açılacak, **sahtekârlığa konu korsan patates tohumlarına el konulacaktır**,
2. 5553 sayılı kanunun 12. maddesi gereğince **idari para cezaları kesilecek, keza kaçak patates tohumları müsadere edilecektir**.
3. Kaçak olarak ürettiği patates için haksız yere destek alanlar ayrıca;
a. 5488 sayılı kanunun 23. maddesi gereğince **beş yıl süreyle hiçbir destekleme programından yararlanılmayacaklardır**.
b. Bu kişiler hakkında ilâveten Türk Ceza Kanunu'nun 157 ve 158. maddeleri gereğince **nitelikli dolandırıcılık suçundan ceza davası açılarak haklarında; 3 yıldan 7 yıla kadar hapis ve elde edilen desteğin iki katından az olmamak kaydıyla beş bin güne kadar adli para cezasının uygulanması talep edilecektir**.

Bu husus, TSÜAB (Tohum Sanayicileri ve Üreticileri Alt Birliği) tarafından;

1. Tüm çiftçilerimize, patates tohumu üreticilerine, dağıtıcılara, pazarlamada aracılık eden bayi, kişi ve kuruluşlara, hal tüccarlarına; devletin kanunlarına uymayanlara karşı dikkatli olmaları açısından,

2. Bu kanunları bilerek veya bilmeyerek ihlâl durumunda olan üreticilere ise uyarı amacı ile önemle duyurulur.

Kaçak Buğday Tohumluğu Uyarı Afışı

KAÇAK/KORSAN BUĞDAY TOHURLUĞU

ÜRETİCİLERİNE, DAĞITICILARINA, ELEMECİLERE VE DESTEK SAHTEKÂRLIKLARI YAPANLARA ÖNEMLİ UYARI !

- Buğday tohumluğu üretimi, sertifikasyonu ve pazarlanmasında en önde gelen sorun, piyasada bazı kişiler tarafından **eleme yapılmak (selektör) suretiyle elde edilen mahsulün tohumluk ticaretine konu edilmesi ve haksız destek alınmasıdır.**
- **Eleme yapan kişi ve/veya firmalar kayıt altında olmadıklarından** bu gibi kişi veya firmaların denetiminde eksiklikler söz konusudur.
- Yasal olmayan usul ve esaslara göre mahsilden eleme yapmak suretiyle elde edilen korsan tohumluklar, çoğu zaman ambalajı ve çeşitli sunumları ile **aynı çeşidin sertifikalı tohumluğu gibi satılmaktadır.**
- Bu gibi uygulamalar, mevzuata ve usulüne uygun üretim yapan TSÜAB üyelerinin mağduriyeti yanında, ürün kalitesi ve verim açısından da ülkemiz adına büyük kayıplara neden olmaktadır.

Yukarıda sayılan nitelikteki **kanunsuz hareketlerde bulunanlar hakkında**, işlenen bu suçun unsurları da gözetilerek, hak sahipleri tarafından **aşağıdaki yasal işlemler başlatılacaktır:**

1. 5042 sayılı kanunun 62 ve 63. maddeleri gereğince (korumalı çeşitler için) dava açılacak, **sahtekârlığa konu sözde buğday tohumlarına el konulacaktır,**
2. 5553 sayılı kanunun 12. maddesi gereğince **idari para cezaları kesilecek, keza kaçak buğday tohumları müsadere edilecektir.**
3. Kaçak olarak ürettiği buğday için haksız yere destek alanlar ayrıca;
 - a. 5488 sayılı kanunun 23. maddesi gereğince **beş yıl süreyle hiçbir destekleme programından yararlandırılmayacaklardır.**
 - b. Bu kişiler hakkında ilâveten Türk Ceza Kanunu'nun 157 ve 158. maddeleri gereğince **nitelikli dolandırıcılık suçundan ceza davası açılarak haklarında; 3 yıldan 7 yıla kadar hapis ve elde edilen desteğin iki katından az olmamak kaydıyla beş bin güne kadar adli para cezasının uygulanması talep edilecektir.**

Bu husus, TSÜAB (Tohum Sanayicileri ve Üreticileri Alt Birliği) tarafından;

1. Tüm çiftçilerimize, buğday tohumu üreticilerine, dağıtıcılara, pazarlamada aracılık eden bayi, kişi ve kuruluşlara, devletin kanunlarına uymayanlara karşı dikkatli olmaları açısından,

2. Bu kanunları bilerek veya bilmeyerek ihlâl durumunda olan üreticilere ve elemecilere ise uyarı amacı ile önemle duyurulur.